

Stanislava Vrbková

Rok 2021 v Regionálním muzeu v Mikulově

Mikulovský zámek (foto Roman Fiša)

Rok 2021 byl podobně jako ten předchozí zásadně ovlivněn pandemií covidu-19 a v souvislosti s ní přijatými vládními opatřeními, která bylo nezbytné zohlednit při přípravě a realizaci výstav, akcí pro veřejnost a dalších projektů. Rovněž pro hospodaření instituce se nejevily vyhlídky příliš optimisticky. Průběh předcházejícího roku však poskytl vedení muzea zkušenosti, jak se s nastalou situací vyrovnat, jednak aby nebyl ohrožen chod muzea, realizace zásadních projektů a plánovaných oprav, jednak aby byl veřejnosti v rámci daných možností nabídnut kvalitní program.

Podařilo se úspěšně navázat na sérii „covidových“ programů pro veřejnost, které se setkaly s velkou odezvou. Pokračování se dočkala rovněž videa prezentovaná na kanálu YouTube, zábavnou formou představující muzejní expozice, a na stránkách Archeoparku Pavlov se dál rozvíjela sekce Muzeum online. A konečně se po roční pauze uskutečnila Muzejní noc. Byť ochuzená o řadu běžně organizovaných doprovodných programů byla při poměrně vysoké návštěvnosti veřejností s povděkem přijata jako návrat ke kulturnímu životu ve městě. Rozvolnění přísných opatření v letních měsících pak znamenalo i celkové oživení návštěvnosti všech muzejních objektů.

Muzeum se již tradičně zapojilo do celé řady projektů organizovaných pro veřejnost dalšími institucemi – například Mezinárodní den archeologie, Archeoléo, Víkend otevřených zahrad, Dny otevřených ateliérů nebo Chytré prázdniny. Jako partnerská instituce se Regionální muzeum podílelo na organizaci divadelního festivalu Moravský Parnas nebo Mikulovské výtvarné sympozium „dílna“. Poprvé byl muzeem ve spolupráci s mikulovským Domem dětí a mládeže také zorganizován příměstský dětský tábor.

Co se týká odborné práce, zůstala prvořadou povinností bez jakéhokoli omezení péče o muzejní sbírky. Kromě běžně prováděné fumigace v depozitářích zoologie a botaniky byly konzervovány jak nově nabyté sbírkové předměty, tak i ty, jež přednostně vyžadovaly opakovaný zásah konzervátora nebo byly určeny k vystavení. V depozitářích i expozicích se pravidelně monitorovaly a dle potřeby upravovaly klimatické podmínky. Zvláštní péče

byla věnovaná skládce mamutích kostí v Archeoparku Pavlov, která dlouhodobě vyžaduje stabilizaci vlhkosti okolního prostředí. Příslibem do budoucna se stala nově získaná dotace z programu IROP ve výši přes 7 milionů Kč, určená na modernizaci depozitářů na zámku. S její realizací se počítá v období 2022–2023. Výjimečným počinem v roce 2021 bylo restaurování čtyř pláten s loveckými motivy, které se mohlo uskutečnit díky finanční podpoře Nadace Blíž k sobě.

Již tradičně byla cílená akviziční činnost muzea zaměřena zejména na artefakty spojené s rodem Dietrichsteinů, aktivně sledující nabídky evropských aukčních síní, a také na regionální dějiny – spolky, sportovní kluby, fotografické ateliéry a vinařství. I v tomto ohledu byl rok 2021 úspěšným a rozmnožil sbírky historie a nové historie o cenné předměty. Význačným způsobem byla obohacena také odborná knihovna, a to o periodika vydávaná německými obyvateli po jejich poválečném vyhnání z Mikulovska, která obsahují řadu cenných vzpomínek z období jejich života v původní vlasti.

V rámci vědecko-výzkumné činnosti pokračovalo intenzivní studium stavebních dějin zámku – zejména zámecké zahrady – a lovecké kultury a lovu v krajině mikulovského panství a také studium zaměřené na zakládání obor, sloužících jako jeden z prostředků reprezentace rodu Dietrichsteinů. Odborní pracovníci muzea se též aktivně zapojovali do projektů pod vedením jiných institucí – zmínit je možno například projekt „Provenio“ pod vedením Národního muzea, věnovaný zkoumání starých knihovních celků, dále etnografický výzkum fenoménu tance *zavádka* – ve spolupráci s Muzeem Hodonínska – či zpracování hesláře vinařského náradí pod hlavičkou Asociace muzeí a galerií.

Z projektů podpořených evropskými dotacemi pokračovala příprava veřejných zakázek týkajících se Domu přírody Pálavy budovaného v Dolních Věstonicích. Bohužel řadu z nich se napoprvé nepodařilo vysoutěžit a z důvodu rychle rostoucích cen a dalších okolností bylo nutné vypovědět již uzavřenou smlouvu na provedení stavebních úprav. Přes všechny potíže přípravy dále pokračují a předpokládané datum otevření Domu přírody je jaro 2024.

Zásadním počinem roku 2021 se stalo dokončení generální obnovy Památníku bratří Mrštíků v Divákách, který byl za účasti hejtmana Jihomoravského kraje Jana Grolicha v září tohoto roku slavnostně otevřen. Podařilo se tak zvládnout nejen stavební opravy, které zohlednily původní dispoziční a podobu domu z období, kdy jej obýval Vilém Mrštík, ale vytvořit také kvalitní expozici postavenou na originálních artefaktech a doplněnou o audiovizuální díla. Významně byla přitom zkvalitněna ochrana sbírkových předmětů a zabezpečení celého objektu.

Pozadu nezůstávala ani péče o budovu zámku. Téměř dokončena byla rekonstrukce zázemí velkého zámeckého sálu, navazující na opravu jeho předsálí. Zahájena byla také postupná oprava konzervačních dílen, přičemž první etapa se zaměřila na sklad chemických přípravků. Významné proměny se dočkala šatna u Nástupního sálu – byla proměněna v Gröllův salonek, do něhož byla přemístěna díla malíře Wenzela Gröllova z takzvaného Gröllova sálu, původního loveckého sálu Dietrichsteinů. Tomu se tento název opět vrátí, neboť do vymalovaného a nově i závěsy vybaveného sálu budou instalovány zrestaurované obrazy s loveckými motivy.

I přes veškeré potíže a nejistoty, jimž bylo muzeum vystaveno, byl rok 2021 vyplněn jak intenzivní prací v oblasti projektové, tak péčí o svěřený majetek, v oblasti odborné i popularizační, kterou široká veřejnost dovedla ocenit.

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

Selekce – akvizice

Sbírky muzea byly průběžně rozšiřovány vlastním sběrem, výzkumy, nákupy a převzetím sbírkových předmětů od jiných institucí. Regionální muzeum tak získalo 2 478 kusů jednoznačně spočítatelných sbírkových předmětů spolu s cca 2 600 kusy

archeologických artefaktů z rozsáhlejších záchranných výzkumů, cca 100 000 kusy archeologických předmětů převodem z jiné instituce a s cca 100 kusy nářadí nákupem do sbírky historické; sbírkové předměty byly zapsány do chronologické evidence pod 177 přírůstkovými čísly.

Podsíbírka	Akvizice v roce 2021	
	Počet přírůstkových čísel	Počet kusů sbírkových předmětů
Archeologická	89	959 + cca 2 600 ks z rozsáhlejších záchranných výzkumů + cca 100 000 ks z jiné instituce (převod)
Botanická	1	79
Drobné tisky	1	33
Kopie a repliky	-	-
Lapidárium	-	-
Nábytek	1	1
Nová historie	23	342
Textil	1	1
Vinařství	5	122
Entomologická	-	-
Fotografie, pohlednice, filmy, videozáznamy	12	572
Geologická	-	-
Historická	10	279 + cca 100 ks – soubor nářadí
Knihy	-	-
Negativy a diapositivy	-	-
Paleontologická	-	-
Písemnosti a tisky	-	-
Výtvarného umění	33	86
Zoologická	1	4
Celkem	177	2 478 + cca 2 600 ks archeologických předmětů z rozsáhlejších záchranných výzkumů + cca 100 000 ks archeologických předmětů z jiné instituce (převod) + cca 100 ks nářadí do historické sbírky (nákup)

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost zasedal 3. listopadu 2021. V roce 2021 bylo nakoupeno celkem 953 ks sbírkových předmětů (zapsaných v přírůstkové knize pod 72 přírůstkovými čísly) v celkové hodnotě 518 402 Kč a 14 027,80 eur. Ze sbírky Regionálního muzea v Mikulově nebyl v roce 2021 vyrazen žádný sbírkový předmět.

Seznam akvizic za rok 2021

Přírůstkové číslo	Předmět	Počet kusů	Způsob nabytí	Podsátka
1/2021	Keramika, mazanice, štípaná industrie, kosti, ostatní kamenná industrie; doba bronzová, halštát, latén; Pavlov – Děvín	cca 1 000	výzkum RMM	Archeologie
2/2021	Keramika, kosti; doba bronzová, halštát, latén; Klentnice – Soutěska	cca 500	výzkum RMM	Archeologie
3/2021	Keramika, mazanice, kost; pravěk, novověk; Dolní Dunajovice, č. p. 319	26	výzkum RMM	Archeologie
4/2021	Keramika, struska; eneolit, středověk; Cvrčovice – „Gärtnererei Schopf“	4	dodatečný zápis	Archeologie
5/2021	Železné ostruhy; středověk – novověk; neznámá lokalita	8	dodatečný zápis	Archeologie
6/2021	Štípaná industrie, zvířecí kosti; pravěk; Mikulov – Tuřold	76	dodatečný zápis	Archeologie
7/2021	Zvířecí kosti; pravěk; Milovice – „Spitzhübel“	4	dodatečný zápis	Archeologie
8/2021	Zvířecí kost; pravěk; Milovice – stavba vodovodu	1	dodatečný zápis	Archeologie
9/2021	Zvířecí zuby, zvířecí čelist; pravěk; Mikulov – Czujanova pískovna	3	dodatečný zápis	Archeologie
10/2021	Keramika; pozdní eneolit/starší doba bronzová; Mikulov – Pískova cihelna	4	dodatečný zápis	Archeologie
11/2021	Kostěná „brusle“; doba bronzová/halštát; Bavorsy – před domem č. p. 63	1	dodatečný zápis	Archeologie
12/2021	Keramický fragment; starší doba bronzová; Dolní Dunajovice – „Huiber Äcker“	1	dodatečný zápis	Archeologie
13/2021	Opracovaný paroh; pravěk; Nejdek	1	dodatečný zápis	Archeologie
14/2021	Rohovcový úštěp; starší doba bronzová; Kašnice	1	dodatečný zápis	Archeologie
15/2021	Část keramické misky, keramický fragment; doba bronzová/halštát; Horní Věstonice – u Dyje	2	dodatečný zápis	Archeologie
16/2021	Fragmenty zvířecí kosti; starší doba bronzová; Mikulov – Kowalského pískovna	1	dodatečný zápis	Archeologie
17/2021	Zvířecí zub; pravěk; Mikulov – Tuřold	1	dodatečný zápis	Archeologie
18/2021	Spálené zvířecí kosti; pravěk; Břeclav – regulace Dyje	2	dodatečný zápis	Archeologie
19/2021	Keramické fragmenty, lineární keramika; pravěk; Mušov – „Burgstall“	2	dodatečný zápis	Archeologie
20/2021	Keramický fragment; doba bronzová; Klentnice – Sirotčí hrádek	1	dodatečný zápis	Archeologie
21/2021	Keramické fragmenty; doba bronzová (?); Nejdek	2	dodatečný zápis	Archeologie
22/2021	Keramický fragment; pravěk; Pavlov – Děvín	1	dodatečný zápis	Archeologie
23/2021	Keramické fragmenty; doba bronzová; Mušov/Horní Věstonice/Dolní Věstonice – soutok Svatky	2	dodatečný zápis	Archeologie

24/2021	Keramický fragment; pravěk; Lednice	1	dodatečný zápis	Archeologie
25/2021	Keramické fragmenty; pravěk; Bulhary	2	dodatečný zápis	Archeologie
26/2021	Keramické fragmenty; doba bronzová (?); Mikulov – obecní cihelna	2	dodatečný zápis	Archeologie
27/2021	Keramické fragmenty; pravěk; Mikulov	2	dodatečný zápis	Archeologie
28/2021	Keramika, kosti, kameny; pravěk; neznámé lokality z Liedermannovy pozůstalosti	14	dodatečný zápis	Archeologie
29/2021	Keramika; raný a vrcholný středověk; Sedlec – „Pod Kotlem“	1	výzkum RMM	Archeologie
30/2021	Antropologický materiál; starší doba bronzová; Dolní Věstonice – „Na Pískách“	1	dodatečný zápis	Archeologie
31/2021	Růžička, Othmar: Portrét vesnické dívky; Trojan, Matěj: Po bouři	2	koupě	Výtvarné umění
32/2021	Samovar	1	koupě	Historie
33/2021	Kolekce šperků od Karly Olšákové (kolekce „Cube“ a „Primitive“)	7	koupě	Historie
34/2021	Lach, Andreas: Zátíší s květinami	1	koupě	Výtvarné umění
35/2021	Gröll, Wenz: Alpská krajina (akvarel)	1	koupě	Výtvarné umění
36/2021	Lis a váha	2	koupě	Vinařství
37/2021	Polotovary bronzových opasků; latén; Čejkovice – „Úzké úlehle“	7	výzkum RMM	Archeologie
38/2021	Bronzová spona, bronzové kování; doba římská; Velké Němčice – „Na Boudecku“	2	výzkum RMM	Archeologie
39/2021	Bronzová šipka; pravěk – protohistorie; Perná, okolí zásobníku plynu	1	výzkum RMM	Archeologie
40/2021	Bronzové artefakty; středověk – novověk; Mikulov, oblast směrem na Březi	5	výzkum RMM	Archeologie
41/2021	Bronzové kování; pravěk – protohistorie; Mikulov – „Na Mikulovsku“	1	výzkum RMM	Archeologie
42/2021	Bronzový slitek, štípaná industrie; eneolit – doba bronzová; Jevišovka – „Blízní stryk“	2	výzkum RMM	Archeologie
43/2021	Antropologický materiál; starší doba bronzová; Mušov – štěrkovna	1	dodatečný zápis	Archeologie
44/2021	Antropologický materiál; starší doba bronzová; Mikulov – Kowalského pískovna	4	dodatečný zápis	Archeologie
45/2021	Bronzová sekyrka; střední doba bronzová; Morkůvky – jižně od obce (48°57'29"N, 16°51'28"E)	1	výzkum RMM	Archeologie
46/2021	Pohlednice z Břeclavska	51	koupě	Fotografie, pohlednice, videozáznamy
47/2021	Fotografie z pozůstalosti Josefa Schimatschka	103	koupě	Fotografie, pohlednice, videozáznamy

48/2021	Historické nápojové etikety	10	koupě	Nová historie
49/2021	Veslařská plaketa	1	koupě	Nová historie
50/2021	Vlajčky	9	koupě	Nová historie
51/2021	Sklenice okurkářské firmy	1	koupě	Nová historie
52/2021	Odznaky z Břeclavska	68	koupě	Nová historie
53/2021	Kalendář hustopečské firmy	1	koupě	Nová historie
54/2021	Medaile z vinařské výstavy	1	koupě	Vinařství
55/2021	Pohlednice vydané RMM	8	vlastní sběr	Fotografie, pohlednice, videozáznamy
56/2021	Bronzové nákončí opasku; raný středověk; Břeclav – „Duhonsko“	1	výzkum RMM	Archeologie
57/2021	Digitalizované filmy z Břeclavska	76	dodatečný zápis	Fotografie, pohlednice, videozáznamy
58/2021	Dopis z Liedermannovy pozůstalosti	1	dodatečný zápis	Nová historie
59/2021	Pozůstalost Josefa Vlčka	150	dodatečný zápis	Nová historie
60/2021	Myslivecké katalogy	13	vlastní sběr	Nová historie
61/2021	Bronzový nůž; mladší až pozdní doba bronzová; Valtice (48,743847°N, 16,7795414°E)	1	výzkum RMM	Archeologie
62/2021	Bronzové artefakty, keramika, broušená industrie, ostatní kamenná industrie; neolit, doba bronzová, latén, doba římská, mladohradištní období; Velké Bílovice – „Pod Předními“	100	výzkum RMM	Archeologie
63/2021	Antropologický materiál; mladší doba bronzová; Klentnice, dům č. p. 141	1	dodatečný zápis	Archeologie
64/2021	Antropologický materiál; Hevlín	1	dodatečný zápis	Archeologie
65/2021	Antropologický materiál; neznámá lokalita	1	dodatečný zápis	Archeologie
66/2021	Keramika; střední doba bronzová; Hrušky – „Břeclavské jochy“	1	výzkum RMM	Archeologie
67/2021	Fragment bronzového prstenu; středověk (?); Moravská Nová Ves – „Čtvrtě od Prušánek“	1	výzkum RMM	Archeologie
68/2021	Gröll, Wenz: Vídeňský les (akvarel)	1	koupě	Výtvarné umění
69/2021	Kriehuber, Josef: František Josef Dietrichstein (akvarel)	1	koupě	Výtvarné umění
70/2021	Grafika Vladimíra Kovaříka	1	koupě	Výtvarné umění
71/2021	Soubor historických map	252	vlastní sběr	Historie
72/2021	Hodinky v pouzdře	1	vlastní sběr	Historie
73/2021	Růžička, Othmar: Kroatische Stickerin (olej na kartonu)	1	koupě	Výtvarné umění
74/2021	Dermoplastické preparáty ptáků (racek, chaluha, slípka, drozd)	4	vlastní sběr	Zoologie
75/2021	Drobný prsten, mincovní závaží; vrcholný středověk; Mikulov – „Pod valtickou silnicí“	2	výzkum RMM	Archeologie

76/2021	Olověný prsten; Mikulov – „Nad valtickou silnicí“	1	výzkum RMM	Archeologie
77/2021	Různé artefakty; celý pravěk; Pavlov – „Horní pole“	cca 100 000	převod	Archeologie
78/2021	Bronzová šipka; doba bronzová; Pavlov – Děvín	1	výzkum RMM	Archeologie
79/2021	Fragment bronzové hřivny; starší doba bronzová; Dolní Dunajovice (48,83814°N, 16,5953°E)	1	výzkum RMM	Archeologie
80/2021	Keramika, štípaná industrie, broušená industrie, bronzové a železné artefakty; eneolit (?), doba bronzová, novověk; Bavorský – pod Stolovou horou	58	výzkum RMM	Archeologie
81/2021	Keramika, štípaná industrie, broušená industrie, bronzové artefakty, kosti; baden, doba bronzová, latén, středohradištní období; Pavlov – „Slunný vrch“	88	výzkum RMM	Archeologie
82/2021	Bimetalický stylus; středověk – novověk; Klentnice – severní svah Stolové hory	1	výzkum RMM	Archeologie
83/2021	Železné kopí; středověk; Perná – severozápadní svah Stolové hory	1	výzkum RMM	Archeologie
84/2021	Bronzové artefakty, stříbrná mince; doba bronzová, středověk; Perná – „Kotelná“	23	výzkum RMM	Archeologie
85/2021	Bronzové artefakty; doba bronzová; Perná – „Pod lomem“	3	výzkum RMM	Archeologie
86/2021	Bronzové artefakty; doba bronzová, novověk; Perná – „U Mikuláška“	13	výzkum RMM	Archeologie
87/2021	Bronzové artefakty; doba bronzová, doba římská; Klentnice – „Mezi vinohrady“	6	výzkum RMM	Archeologie
88/2021	Bronzové artefakty; doba bronzová, latén, novověk; Pavlov – „Nová hora“	12	výzkum RMM	Archeologie
89/2021	Keramika, bronzové artefakty; doba bronzová, latén; Klentnice – „Za kovárnou“	11	výzkum RMM	Archeologie
90/2021	Bronzové artefakty; doba bronzová; Klentnice – „U lomu“	9	výzkum RMM	Archeologie
91/2021	Bronzové artefakty, keramika; doba bronzová; Klentnice – „Stolová hora“	85	výzkum RMM	Archeologie
92/2021	Keramika, kost; mladohradištní období; Perná – „U Mikuláška“	56	výzkum RMM	Archeologie
93/2021	Keramika, štípaná industrie; neolit-eneolit; Perná – východně pod Kotlem	5	výzkum RMM	Archeologie
94/2021	Stříbrná mince, železné a bronzové artefakty; středověk; Valtice – „Aloch“	39	výzkum RMM	Archeologie
95/2021	Rytiny – Valtice a Mikulov	3	koupě	Výtvarné umění
96/2021	Filmy z Břeclavska	5	koupě	Fotografie, pohlednice, videozáznamy
97/2021	Pivní láhev z Mikulova	1	koupě	Nová historie
98/2021	Pisemnosti z Mikulovska	7	koupě	Nová historie

99/2021	Odznaky pohraniční stráže	5	koupě	Nová historie
100/2021	Medaile a odznaky	6	koupě	Nová historie
101/2021	Písemnosti bratří Mrštíků	4	koupě	Nová historie
102/2021	Grafiky a bibliofilské tisky	20	koupě	Výtvarné umění
103/2021	Bibliofilské tisky	3	koupě	Výtvarné umění
104/2021	Přibík, Zdeněk V.: Zázraky duše (bibliofilský tisk)	1	koupě	Výtvarné umění
105/2021	Ošmera, Josef: Pod jilmem (bibliofilský tisk)	1	koupě	Výtvarné umění
106/2021	Bezruč, Petr: Epitafy (bibliofilský tisk)	1	koupě	Výtvarné umění
107/2021	Rusinský, Milan: Česká beseda v zemi pruského krále (bibliofilský tisk)	1	koupě	Výtvarné umění
108/2021	Bezruč, Petr: Krásné pole (bibliofilský tisk)	1	koupě	Výtvarné umění
109/2021	Bezruč, Petr: Zpěvy o zemi slunečné (bibliofilský tisk)	1	koupě	Výtvarné umění
110/2021	Bauše, Iwo: Monolog člověka (bibliofilský tisk)	1	koupě	Výtvarné umění
111/2021	Nedzelskij, Jevgenij: T. G. Masaryk v podkarpatsko-ruském básnictví (bibliofilský tisk)	1	koupě	Výtvarné umění
112/2021	Bibliofilské tisky	4	koupě	Výtvarné umění
113/2021	Bibliofilské tisky	5	koupě	Výtvarné umění
114/2021	Neruda, Jan: Balada horská (bibliofilský tisk)	1	koupě	Výtvarné umění
115/2021	Stříbrné mince, železné a olovněné artefakty; středověk; Valtice – „Kelčín“	37	výzkum RMM	Archeologie
116/2021	Soubor etnografických předmětů	11	vlastní sběr	Historie
117/2021	Šicí stroj Minerva	1	vlastní sběr	Nábytek
118/2021	Soubor zemědělského nářadí a řemeslnických nástrojů	cca 100	koupě	Historie
119/2021	Fragment bronzové spony; doba římská; Mikulov – „Za jatkami“	1	výzkum RMM	Archeologie
120/2021	Fragment kamenného sekeromlatu; neolit, eneolit; Mikulov – „Pískoviště“	1	výzkum RMM	Archeologie
121/2021	Masivní železná šipka; středověk – novověk; Klobouky u Brna – „Ochůzky“	1	výzkum RMM	Archeologie
122/2021	Bronzový prsten; středověk; Klobouky u Brna – „Hložek“	1	výzkum RMM	Archeologie
123/2021	Fragment bronzové jehlice a spony; doba bronzová, doba stěhování národů; Břeclav – u letiště, „Nivečky“	2	výzkum RMM	Archeologie
124/2021	Fotografická pozůstalost po Josefu Schimatschkovi	42	koupě	Fotografie, pohlednice, videozáznamy
125/2021	Dokumenty z pozůstalosti po Josefu Schimatschkovi	7	koupě	Nová historie
126/2021	Odznaky pohraniční stráže	4	koupě	Nová historie
127/2021	Medaile	1	koupě	Vinařství

128/2021	Pohlednice z okresu Břeclav	24	koupě	Fotografie, pohlednice, videozáznamy
129/2021	Fotografie a pohlednice z Mikulovska	18	koupě	Fotografie, pohlednice, videozáznamy
130/2021	Fotbalový dres	1	koupě	Textil
131/2021	CD Hody na Podluží	1	koupě	Fotografie, pohlednice, videozáznamy
132/2021	Vlaječky regionálních podniků a organizací	6	koupě	Nová historie
133/2021	Pisemnosti a dokumenty	10	koupě	Nová historie
134/2021	Podepsaná fotografie	1	koupě	Nová historie
135/2021	Brožura Velkopavlovická drůbež	1	koupě	Nová historie
136/2021	Bibliofilské tisky (Petr Bezruč)	2	koupě	Výtvarné umění
137/2021	Bibliofilské tisky (Jan Herben, T. G. Masaryk)	2	koupě	Výtvarné umění
138/2021	Váza/pohár dekorativní	1	vlastní sběr	Historie
139/2021	Kolekce zrcadel „Trofeje“, kolekce fotografií (V. Duda)	10	koupě	Výtvarné umění
140/2021	Dietrichsteinská svatba, malba (olej na plátně)	1	koupě	Výtvarné umění
141/2021	Edice fotografií ze série „Live for the Weather V“ (Marie Tomanová)	1	koupě	Výtvarné umění
142/2021	Tolar knížete Ferdinanda Dietrichsteina z roku 1695	1	koupě	Historie
143/2021	Umělecké fotografie (Pavla Chládková)	2	koupě	Výtvarné umění
144/2021	Grafický list, kombinovaná technika (Karel Křivánek)	2	koupě	Výtvarné umění
145/2021	Grafický list (František Schulz)	3	koupě	Výtvarné umění
146/2021	Grafický list, kombinovaná technika (Jaroslava Garšicová)	3	koupě	Výtvarné umění
147/2021	Umělecká fotografie, velkoformátový tisk (Zdeňka Damborská)	4	koupě	Výtvarné umění
148/2021	Grafický list, kombinovaná technika (výtvarná skupina „Šestka“)	2	vlastní sběr	Výtvarné umění
149/2021	Herbářové položky	79	vlastní sběr	Botanika
150/2021	Bronzová jehla; pravěk (?); Kostice – „Závrbecské hrubé díly“	1	výzkum RMM	Archeologie
151/2021	Bronzové artefakty; doba bronzová, doba římská; Horní Věstonice – „Na lukách“	6	výzkum RMM	Archeologie
152/2021	Bronzové artefakty; doba bronzová, pravěk – protohistorie; Dolní Dunajovice – „K Mikulovsku“	3	výzkum RMM	Archeologie
153/2021	Fragment bronzové spony; doba římská; Pasohlávky – u Malé laguny	1	výzkum RMM	Archeologie
154/2021	Bronzové artefakty; doba bronzová, novověk; Mikulov – „Rybníky“	9	výzkum RMM	Archeologie

155/2021	Bronzová jehla; doba bronzová; Perná – Kotel	1	výzkum RMM	Archeologie
156/2021	Vinařské etikety a písemnosti	81	koupě	Vinařství
157/2021	Soubor negativů z obcí okresu Břeclav	238	koupě	Fotografie, pohlednice, videozáznamy
158/2021	Fotografie hasičů	1	koupě	Fotografie, pohlednice, videozáznamy
159/2021	Předměty od Petra Kudely	2	koupě	Nová historie
160/2021	Demižony, láhve a sklenice	37	koupě	Vinařství
161/2021	Zemědělské nářadí	3	koupě	Historie
162/2021	Předměty z domácnosti Petra Kudely	2	koupě	Historie
163/2021	Kříž a rám	2	koupě	Výtvarné umění
164/2021	Ucho keramické nádoby; mladší doba bronzová; Mušov – „Roviny“	1	výzkum RMM	Archeologie
165/2021	Bronzová šipka; doba bronzová; Klentnice – severní svah Širotčího hrádku	1	výzkum RMM	Archeologie
166/2021	Železný srp, šipky do kuše, bronzová přezka; středověk; Klentnice – západní svah Širotčího hrádku	6	výzkum RMM	Archeologie
167/2021	Bronzové a železné artefakty; doba bronzová, středověk; Klentnice – svahy Stolové hory	21	výzkum RMM	Archeologie
168/2021	Bronzové a železné artefakty, keramika; doba bronzová, doba římská, raný a vrcholný středověk, novověk; nejspíše Klentnice a okolí, Pálava	139	výzkum RMM	Archeologie
169/2021	Sedm keramických nádob, bronzová jehlice, kámen, zvířecí kosti, antropologický materiál; halštát; Bulhary – u hřiště	11	výzkum RMM	Archeologie
170/2021	Zvířecí kosti; doba římská; Morkůvky – „Pastviska“	1	výzkum RMM	Archeologie
171/2021	Keramika, zvířecí kosti, mazanice; halštát; Morkůvky – „Hrádek“	cca 1 000	výzkum RMM	Archeologie
172/2021	Kamenné stavební články; středověk; Podivín – kostel	2	výzkum RMM	Archeologie
173/2021	Keramika, štípaná industrie; eneolit; Dobré Pole – za vinařskými sklepy	cca 100	výzkum RMM	Archeologie
174/2021	Drobné tisky z Mikulovska	33	vlastní sběr	Drobné tisky
175/2021	Fotografie z Mikulova 1938	5	koupě	Fotografie, pohlednice, videozáznamy
176/2021	Odznak Bezmocné sny	1	vlastní sběr	Nová historie
177/2021	Materiály k parlamentním volbám	33	vlastní sběr	Nová historie

Tezaurace – evidence a inventarizace

Byly provedeny dva řádné zápisy změn do Centrální evidence sbírek muzejní povahy České republiky (CES) při Ministerstvu kultury ČR. Pokračovala postupná revize celého sbírkového fondu Regionálního muzea v Mikulově, uskutečňovaná kontrolou shodnosti zápisů do přírůstkové knihy v konfrontaci se zápisem jednotlivých podsbírek muzea v CES – proběhla revize zápisů z let 2012. Správci sbírek prováděli průběžně katalogizaci přírůstků – do druhého stupně evidence bylo zpracováno celkem 61 přírůstkových čísel ve dvanácti podsbírkách. Do systematické evidence přibýlo celkem 1 526 inventárních čísel v třinácti podsbírkách. Evidence druhého stupně je u deseti podsbírek zpracovávána v počítačovém systému pro evidenci a dokumentaci sbírek v muzeích a galeriích DEMUS, jedna podsírka je vedena v elektronickém evidenčním systému Tritius, jedna podsírka je zpracovávána v programu Excel. Sírka Regionálního muzea v Mikulově se akvizicí a katalogizací v roce 2021 rozrostla na celkový počet 144 327 položek, evidovaných pod 143 346 inventárními a 981 přírůstkovými čísly. V průběhu roku probíhala v jednotlivých podsbírkách inventarizace, správci sbírek prováděli ověření fyzické existence sbírkových předmětů, porovnání inventarizovaných předmětů se záznamem ve sbírkové evidenci a posouzení stavu sbírkových předmětů s ohledem na případnou potřebu preparace, konzervace či restaurování. Revizi prošlo celkem 4 799 inventárních čísel, která pokryla 13 719 sbírkových předmětů. Namátkovou kontrolu evidence a stavu sbírkových předmětů inventarizovaných v roce 2021 provedla inventarizační komise ve dnech 26. února – 17. prosince 2021. Nezaznamenala žádné nedostatky, ve všech případech konstatovala dodržování směrnice Režim zacházení se sbírkou Regionálního muzea v Mikulově.

Zápis do II. stupně evidence v roce 2021 a inventarizace provedená v jednotlivých podsbírkách

Podsírka	Katalogizace v roce 2021		Inventarizace v roce 2021	
	Počet přírůstkových čísel zpracovaných do II. stupně evidence (vyřazených)	Počet zpracovaných inventárních čísel	Počet prověřených evidenčních čísel	Počet kusů
Archeologická	13	867	-	-
Botanická	2	307	308 inv. č.	309
Drobné tisky	2	38	268 inv. č.	268
Kopie a repliky	1	1	-	-
Lapidárium	1	2	-	-
Nábytek	1	1	-	-
Nová historie	9	63	50 inv. č.	159
Textil	7	76	169 inv. č.	205
Vinařství	3	24	662 inv. č.	835
Entomologická	-	1	93 inv. č.	5 387
Fotografie, pohlednice, filmy, videozáznamy	7	114	273 inv. č.	273
Geologická	-	-	-	-
Historická	4	6	1 800 inv. č.	1 802
Knihy	-	-	752 inv. č.	1 632

Negativy a diapositivy	-	-	-	-
Paleontologická	-	-	-	-
Písemnosti a tisky	-	-	169 inv. č.	169
Výtvarného umění	11	26	-	-
Zoologická	-	-	255 inv. č.	2 680
Celkem	61	1 526	4 799 inv. č.	13 719

Celkové počty evidenčních čísel ve sbírce Regionálního muzea v Mikulově (zapsaných v CES) a počet inventárních čísel sbírkových předmětů zapsaných k 31. 12. 2021 v elektronických evidenčních systémech (DEMUS a další)

Podsírka	Celkový počet evidenčních čísel sbírkových předmětů k 31. 12. 2021			Počet inv. čísel zapsaných v el. evidenčních systémech k 31. 12. 2021
	Platná inventární čísla	Platná přírůstková (nezkatalogizovaná) čísla	Celkem evidenčních čísel	
Archeologická	90 606	325	90 931	67 462 (DEMUS)
Botanická	2 940	58	2 998	2 940 (Excel)
Drobné tisky	2 553	7	2 560	2 553 (DEMUS)
Kopie a repliky	12	6	18	11 (DEMUS)
Lapidárium	33	2	35	33 (DEMUS)
Nábytek	102	2	104	102 (DEMUS)
Nová historie	471	57	528	471 (DEMUS)
Textil	1 630	21	1 651	1 630 (DEMUS)
Vinařství	5 435	143	5 578	2 114 (DEMUS)
Entomologická	5 475	28	5 503	-
Fotografie, pohlednice, filmy, videozáznamy	2 314	75	2 389	794 (DEMUS)
Geologická	43	1	44	-
Historická	16 910	193	17 103	4 249 (DEMUS)
Knihy	6 983	-	6 983	1 428 (Tritius)
Negativy a diapositivy	4 869	-	4 869	-
Paleontologická	222	-	222	-
Písemnosti a tisky	1 620	51	1 671	-
Výtvarného umění	374	12	386	386 (DEMUS)
Zoologická	754	-	754	-
Celkem	143 346	981	144 327	79 805 inv. č. v DEMUSu; 4 368 inv. č. v jiných ev. systémech

Péče o sbírky

Jednotlivé depozitáře a zámecká knihovna byly odpovědnými odbornými pracovníky průběžně kontrolovány a informace o stavu teploty a vlhkosti i veškerém pohybu v depozitářích byly řádně vedeny v depozitářních knihách. Dle stavu vlhkosti v případě hodnot překračujících optimální rozmezí se v depozitářích využívaly odvlhčovače, případně zvlhčovače. Situace ve všech depozitářích v průběhu roku byla konzervátorem muzea hodnocena jako stabilní, dle klasifikace muzejního klimatu ASHRAE 2007 v kategorii B–C. Kontrolu dodržování depozitářního režimu provedla inventarizační komise. Ve všech depozitářích byla provedena kontrola hasicích přístrojů.

Konzervátor muzea a kurátoři sbírkových fondů pravidelně v průběhu roku sledovali hodnoty teploty a vlhkosti v expozicích a výstavních prostorách muzea a reagovali na jejich případné nevyhovující výkyvy. Vysokou vlhkost bylo třeba korigovat zvláště v depozitáři podsbírký *Vinařství* a v synagoze.

V depozitářích organických materiálů (zoologický a botanický) a také v některých expozicích byla provedena preventivní fumigace insekticidními dýmovnicemi (Agro-Bio Atak fumigator 20 g s aktivní látkou cyfenothrin). Ve skříních depozitáře textilu se v pravidelných intervalech aplikoval prostředek Biolit. V podsbírkě *Botanika* byly všechny položky, které opustily prostory depozitáře – pro badatelskou práci (1 820 položek), z jiných důvodů (cca 2 000 položek) –, při návratu preventivně vymrazeny proti napadení hmyzem.

Zhruba 10 % herbářových položek v depozitáři botaniky prošlo podrobnou kontrolou, při které byly poškozené položky opravovány tak, aby nedocházelo k jejich další devastaci (výměna starého podkladového papíru, uchycení částí rostlin uvolněných v důsledku degradace lepidla apod.).

Pokračovala digitalizace (fotografování) herbářových položek, vynucená situací, kdy badatelé nemohli kvůli opatřením v souvislosti s pandemií koronaviru přijet studovat položky osobně.

Na výstavě *Plané rostliny jako jídlo, koření i lék* to vonělo jako v chaloupce babky kořenářky (foto Milan Karásek)

V podsбірce *Entomologie* probíhala revize řádu motýlů. Celkem 7 053 kusů motýlů bylo označeno evidenčními čísly a v případě potřeby se provedla oprava jejich uchycení na podkladovém kartonu.

Obdobní pracovníci oddělení archeologie prováděli v návaznosti na zápis artefaktů do druhého stupně evidence restrukturalizaci archeologického depozitáře. Ve sbírkových souborech získaných v roce 2020 vykonávali kurátoři podsбірky *Archeologie* základní konzervační úkony – třídění materiálu, čištění nálezu, lepení keramických artefaktů.

Pokračovaly práce na úpravě nového depozitáře podsбірky *Fotografie, pohlednice, videozáznamy*, kam se postupně celá podsбірka přesouvá a kde se vytváří nový systém uložení sbírkových předmětů.

Proběhla modernizace depozitáře etnografie, v němž jsou uloženy sbírkové předměty, které jsou součástí podsбірky *Historická*. Místnost byla kompletně vyklizena a vybavena třemi řadami kovových regálů s dřevěnými policemi, umožňujícími využít kapacitu depozitáře na maximum. Do očíslovaných polic bylo nově uloženo 1 027 sbírkových předmětů.

Ve speciálních výstavních vitrínách s instalovanými renesančními šaty Markéty Lobkowiczové, roz. Dietrichsteinové, a oděvem jejího manžela Václava Popela Lobkowicze v expozici *Galerie Dietrichsteinů* byla průběžně sledována a dle potřeby prostřednictvím chemických sorbentů upravována relativní vlhkost.

Zvýšená pozornost z hlediska kontroly klimatu byla v průběhu roku i nadále věnována skládce zvířecích kostí uložené *in situ* v Archeoparku Pavlov, která vyžaduje specifický režim udržování vysoké vlhkosti, dosahované pomocí zvlhčovacího přístroje. Tento režim se v roce 2021 dařilo naplňovat bez kompromisů.

Dodavatelsky se pro muzeum uskutečnilo náročné restaurování třinácti sbírkových předmětů z podsбірky *Historická*: Vyšší odborná škola v Brně při Střední škole umění a designu, stylu a módy realizovala restaurování portrétu Františka I., ozdobného rámu, portrétu Gabriela Dietrichsteina a barokní květinové supraporty; ak. malíř Mgr. Pavel Blatný provedl restaurování portrétu arcivévod Maxmiliána Habsburského; ak. malíř prof. Tomáš Lahoda restauroval portrét Anny Marie z Liechtensteina; ak. malíř Jan Knorr restauroval dietrichsteinský erb; Mga. František Zelinka provedl povrchovou úpravu a zlacení ozdobného rámu k portrétu císaře Karla VI., zároveň se věnoval také odbornému průzkumu výše zmíněného dietrichsteinského erbu; restaurování souboru čtyř maleb s loveckými výjevy se ujala Mgr. Olga Piperová Taušová, DiS; Lea Raisová restaurovala velký šestnáctiramenný lustr. Práce byly realizovány za finanční podpory Ministerstva kultury ČR z Integrovaného systému movitého kulturního dědictví II, podprogramu D – preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí (ISO II/D), z dotace Jihomoravského kraje určené na náročné restaurování a z rozpočtu muzea.

Ze strany konzervačních dílen se pravidelná údržba sbírkových předmětů instalovaných v expozicích v roce 2021, stejně jako v předchozím roce, týkala především čištění lisů a dalšího vlnářského vybavení v expozici *Tradičního vlnářství na Moravě*. Repase (očista a rekonzervace) byly nutné také u předmětů dlouhodobě vystavených v mikulovské Dietrichsteinské hrobce (dřevěné svícny a relikviáře). Opravný zásah si vyžádal mamutí kel zapůjčený do vlnářské firmy ANNOVINO Lednice. Průběžnou údržbu spíše technického rázu již tradičně potřebovala expozice *Vino napříč staletími*. Z expozice Mikulovské rozvojové, s. r. o., v Dietrichsteinské hrobce byly do muzea vráceny a konzervátorem ošetřeny pohřební šaty kněžny Karolíny Maxmiliány z Pruskova (1674–1734), které budou do budoucna umístěny na mikulovském zámku v modernizovaném depozitáři textilu.

V konzervačních dílnách muzea byly dle požadavků kurátorů podsбірky průběžně ošetřovány sbírkové předměty, jejichž fyzický stav vyžadoval potřebný konzervační zásah, a dále předměty určené k vystavení. Z podsбірky *Archeologie* byla dokončena konzervace železné dělové koule z lokality Mikulov – U celnice, započatá v roce 2020, a proběhla konzervace souboru 15 železných předmětů z období vrcholného středověku, pocházejících z Mikulova. Do péče konzervátora se dostal soubor čtyř železných artefaktů nalezených během rekonstrukce Památníku bratří Mrštíků v Divákách v roce 2019 a dále zdobená

Po ukončení programu *Po stopách malé hraběnky*, určeného nejmenším dětem, dostali jeho spokojení absolventi od muzea ještě milý dárek (foto Darina Moravanská)

železná jehlice ze Stolové hory, železné kopí z Perné a masivní železná šipka z Klobouk. Z podsbírky *Historie* byla dokončena časově náročná konzervace vyřezávaného abiturientského tabla Střední zemědělské technické školy Mikulov z roku 1962 a v konzervačních dílnách byly ošetřeny další předměty z této podsbírky: dřevěné járho, kožená dětská botička, myslivecké trofeje – paroží jelena a daňka, paroží jelena uloveného knížetem Hugem z Dietrichsteina v roce 1898 – a železná past. Téměř dokončena byla konzervace souboru předmětů z pozůstalosti fotografa Františka Průdka (do roku 2022 se převádějí ještě dva předměty). Rozpracována byla konzervace pamětního listu k prvnímu svatému přijímání z Brodu nad Dyjí, malované trojdílné vázy a také skleněné mísy na nožce ze souboru škrdllovického skla. Postup všech konzervačních prací byl řádně dokumentován písemně i fotograficky.

Zápůjčky sbírkových předmětů

Sbírkové předměty půjčené z muzea za účelem výstavním

Zápůjčky trvající z minulých let

- Správě hradu Pecka: tři vinné sudy do expozice *Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic* (od roku 2012)
- Městskému muzeu v Kloboukách u Brna: paleontologický (6 předmětů) a archeologický (175 předmětů) materiál do stálé expozice s archeologickou tematikou (od roku 2014)
- Mikulovské rozvojové, s. r. o.: 37 předmětů z historických sbírek do expozice *Od Svaté chýše loreťanské k hrobnímu kostelu Dietrichsteinů*, instalované v Dietrichsteinské hrobce (nábytek pocházející z vybavení objektu – křesla, zpovědnice, svícny, barokní malba z kapucínského kláštera; hrobový textil, plastiky z vybavení hrobky, relikviáře a růžence, malované desky z dřevěných rakví; od roku 2014)
- Městskému muzeu a galerii Hustopeče: válečný štít z Hustopečí do stálé expozice *Dějiny města* (od roku 2018)
- Vinařskému centru ANNOVINO v Lednici: 7 sbírkových předmětů z podsbírký *Vinařství* a 14 z podsbírký *Paleontologie* do zdejší stálé expozice (od roku 2019)
- Archeologickému ústavu AV ČR v Brně: kopii bronzového kotle s atásemi v podobě hlav germánských bojovníků z doby římské do stálé expozice *Brána do Římské říše*, instalované v prostorách Návštěvnického centra Mušov (od roku 2020)
- Muzeu Jindřichohradecka v Jindřichově Hradci: dívčí pokrývku hlavy („rožky“ s mašlemi) na výstavu *Tradice jedné hranice/Tradition einer Grenze* (od roku 2020)
- Národnímu muzeu v Praze: kovovou plastiku – hlavu egyptského boha Usíra na výstavu *Sluneční králové* (od roku 2020)

Tato krásná maketa mikulovského zámku sice nevznikla v muzeu, ale její tvůrci – druháčky ve školní družině i jejich paní vychovatelka – zámek a muzeum ze svých častých návštěv dobře znají (foto Darina Moravanská)

- Masarykovu muzeu v Hodoníně: pouta na ruku a nohu s kovaným spojovacím řetězem, ze 17. až 18. století, na výstavu *Poslechněte mord ukrutný* (od roku 2020)

Zápůjčky z roku 2021

- Muzeu města Brna: 33 sbírkových předmětů na výstavu *Symboly vládců*, instalovanou na hradě Špilberku (od 1. února 2021)
- Muzeu Vyškovska: archeologický materiál (29 předmětů) na výstavu *Na okraji impéria*, instalovanou na vyškovském zámku (od 16. června 2021)
- Technickému muzeu v Brně: zednický a cihlářský materiál (16 předmětů) na výstavu *Pálená hlína v historických stavbách Moravy* (od 15. září 2021)

Sbírkové předměty půjčené z muzea vědeckým institucím a vysokým školám za účelem studijním

Zápůjčky z roku 2021

- Ústavu archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně: archeologický materiál (22 předmětů) z doby bronzové z Bavor, Klentnice, Křepic, Mikulova, Perné a Velkých Bílovic (od 18. března 2021)
- Muzeu města Brna: archeologický materiál (20 předmětů) z doby laténské z Klentnice a Velkých Hostěrádek (od 26. června 2021)
- Masarykově univerzitě v Brně: 539 herbářových položek rodu *Euphorbia*, *Cerastium*, *Inula*, *Geranium*, *Stellaria*, *Chenopodium*, *Torilis*, *Epilobium*, *Myosoton* a dalších (od 12. května 2021)
- Národnímu muzeu v Praze: 777 herbářových položek rodu *Althaea*, *Malva*, *Dentaria*, *Lavatera*, *Hibiscus*, *Atriplex*, *Cardamine* a dalších (od 12. října 2021)

Sbírkové předměty půjčené z muzea za účelem restaurování, digitalizace či zhotovení kopií

Zápůjčky trvající z minulých let

- PhDr. Hedvice Sedláčkové, CSc., (Hradební 337, Nymburk): dvě bedny fragmentů skleněných nádob z pozdního středověku a raného novověku z lokality Mikulov – Brněnská za účelem katalogizace (od roku 2018)
- Vyšší odborné škole v Brně při Střední škole umění a designu, stylu a módy: barokní postel s polychromovaným čelem a dvěma bočnicemi za účelem restaurování (od roku 2019)
- Akademické malířce Antoanetě Temenugové (Viedeňská 17, Mikulov): obraz s loveckým zátiším za účelem restaurování (od roku 2020)
- Mgr. Olze Piperové Taušové, DiS., (Bouzov 85): čtyři obrazy s loveckou tematikou za účelem restaurování (od roku 2020)

Zápůjčky z roku 2021

- Vyšší odborné škole v Brně při Střední škole umění a designu, stylu a módy: portrét Františka I. (olej na plátně) za účelem restaurování (od 19. února 2021)
- MgA. Františku Zelinkovi (Na Jámě 351, Mikulov): dřevěný polychromovaný dietrichsteinský erb za účelem odborného průzkumu (od 12. dubna 2021)
- Lee Raisové (Sosnová 252, Brno-Jundrov): velký šestnáctitiramený lustr (kombinace kov a dřevo, v = 135 cm) za účelem restaurování (od 21. července 2021)
- Akademickému malíři prof. Tomáši Lahodovi (Wiesenthalova 959, Praha-Řeporyje): portrét Anny Marie z Liechtensteina (olej na plátně) za účelem restaurování (od 28. července 2021)
- Akademickému malíři Mgr. Pavlu Blattnému (Náprstkova 273, Praha-Staré Město): portrét arcivévodě Maxmiliána Habsburského (olej na plátně) za účelem restaurování (od 28. července 2021)
- Akademickému malíři Janu Knorrovi (Vrchlického 170, Mikulov): dietrichsteinský erb (dřevo, polychromie, v = 60 cm) za účelem restaurování (od 1. září 2021)

- Vyšší odborné škole v Brně při Střední škole umění a designu, stylu a módy: ozdobný rám k portrétu Františka I., portrét Gabriela Dietrichsteina a květinovou supraportu za účelem restaurování (od 12. října 2021)

PREZENTACE

Regionální muzeum představuje ve svých prostorách na mikulovském zámku řadu stálých expozic a sezonních výstav a pečuje o přilehlý zámecký park; v Archeoparku Pavlov prezentuje významnou archeologickou lokalitu, která je národní kulturní památkou, stará se o tematicky související naučnou stezku umístěnou v blízkém okolí archeoparku. Součástí mikulovského muzea je také expozice v Dolních Věstonicích a Památník bratří Mrštíků v Divákách. Na základě smlouvy o spolupráci s Federací židovských obcí využívá k výstavním účelům mikulovskou synagogu.

Expozice

ZÁMEK MIKULOV

Expozice v prostorách zámku jsou rozděleny do sedmi prohlídkových bloků – do třech komentovaných a čtyřech nekomentovaných. Volně přístupná je bříťová věž. Sezonní výstavy jsou přístupné bez průvodce.

Německy hovořícím návštěvníkům sloužila od roku 2021 brožurka provázející podrobně jednotlivými návštěvníckými okruhy; připravuje se obdobný materiál v anglickém jazyce.

Komentované prohlídkové bloky

- A – Historie
- B – Zámecká knihovna
- C – Zámecký sklep / Tradiční vinařství na Moravě

Nekomentované prohlídkové bloky

- AA – Touha a důstojnost – Ze sbírek rodu Dietrichsteinů
- D – Římané a Germáni v kraji pod Pálavou
- E – Víno napříč staletími
- F – Zámecká (hradní) kaple
- G – Sezonní výstavy

Expozice instalované na zámku pokrývají tematicky oblasti historie, archeologie a vinařství. **Historický okruh** zahajuje expozice *Od gotiky po empír* (představuje umělecká řemesla v rámci uvedených období a zachycuje jejich vývoj). Dějinám mikulovského panství a jeho majorátních pánů se věnuje *Galerie Dietrichsteinů* (v příbězích osobností rodu uvádí historii významné šlechtické rodiny, jejího mikulovského panství i zámku) a expozice *Touha a důstojnost – Ze sbírek rodu Dietrichsteinů* (představuje dochovanou část rodových sbírek). Z historických zámeckých prostor je návštěvníkům zpřístupněna *Zámecká knihovna* (sál s barokním mobiliářem, uchovávajícím přes 11 000 svazků), v níž jsou vystaveny také historické vědecké přístroje pocházející z mikulovského piaristického gymnázia. Dochovaná v takřka původní podobě zůstala bříťová věž (obraný systém původního hradu) a k dějinám gotického hradu návštěvníky přivádí také hradní, později zámecká kaple.

Vinařskou tematiku prezentují dvě expozice – *Tradiční vinařství na Moravě*, která provází i zámeckým sklepem s obřím renesančním sudem a galerií historických vinařských lisů (představuje dějiny pěstování révy vinné a výroby vína na Moravě), a *Víno*

Již potřetí se v muzeu konal *Víkend otevřených zahrad*, který nezapomíná ani na děti. Kromě divadelního představení měl pro ně v růžové zahradě nachystanou *Barokní hernu*. (foto Darina Moravanská)

napříč staletími (souhrnně zpracovává historii a vývoj vinohradnictví a vinařství na našem území v kontextu evropských dějin).

Archeologická expozice Římané a Germáni v kraji pod Pálavou (cena Gloria musaealis 2007) se vrací do počátku našeho letopočtu a představuje kulturu místního germánského obyvatelstva a připomíná pobyt Římanů na našem území.

ZÁMECKÁ ZAHRADA

Zahrada, založená na přelomu 16. a 17. století, se postupně rozšířila v soustavu teras rozložených po obvodu Zámeckého kopce. Centrální část je dnes záměrně vytvořenou reminiscencí raně barokní zahrady, západní část tvoří kromě rozárie četné botanické záhony představující zdejší vzácné teplomilné rostliny. Botanická část zahrady tak může sloužit

Po roční pauze, způsobené covidovou pandemií, se v roce 2021 opět konala *Muzejní noc*, byť její program musel být oproti předchozím letům s ohledem na stále hrozící nákazu značně omezen (foto Milan Karásek)

těž jako genofundová sbírka. Informační panely v zahradě seznamují se zde rostoucí květenou jihomoravské Panonie i s okolní přírodou vápencových návrší jižního úpatí Pavlovských vrchů.

V roce 2021 se připravovaly pro zámecký park nové informační tabule, které návštěvníci provedou historií a vývojem celého zahradního areálu. V tomto roce skončila pětiletá udržitelnost projektu obnovy zámeckých zahrad a bylo nutné opět vysoutěžit zahradnickou firmu, která bude o zahrady v dalším období pečovat. Ve spolupráci se Střední zahradnickou školou Rajhrad se na jaře podařilo v rámci praxe studentů na hlavním parteru vysadit letničkové záhony; na podzim zde byly vysazeny nové stromy – dvě mandloně a albie.

SYNAGOGA

Mikulovská synagoga se po rozsáhlé rekonstrukci (projekt *Deset hvězd – revitalizace židovských památek v České republice*) stala součástí centrálně koordinované a metodicky řízené sítě deseti oblastních vzdělávacích center židovské kultury. Je zde instalována expozice s názvem *Rabbi Löw a židovská vzdělanost na Moravě* (kromě osobnosti učence rabbi Jehudy Löwa ben Becalet přibližuje postavení židovského obyvatelstva na Moravě v 16. století a renesanční prostředí Mikulova i zdejší židovské obce). V synagoze se konají kulturní a vzdělávací pořady, někdejší zimní modlitebna je využívána pro sezonní výstavy.

ARCHEOPARK PAVLOV

Archeopark Pavlov unikátním způsobem zpřístupňuje přední evropskou archeologickou lokalitu – jeden z nejvýznamnějších sídelních areálů, jaké moderní *Homo sapiens* v období před 30 000 lety v Evropě vytvořil. Komplex sídlišť rozkládajících se na Pavlovských vrších v době lovců mamutů poskytl za desetiletí výzkumů obrovské množství kamenných i kostěných nástrojů, uměleckých předmětů a také kosterních ostatků člověka současného

Všechny zámecké expozice a výstavy byly o *Muzejní noci* tradičně otevřeny veřejnosti zdarma a nechyběly ani historické postavy v roli průvodců (foto Milan Karásek)

typu a vědecké poznatky a možnosti moderní vědy dokázaly jejich prostřednictvím vytvořit obraz života tehdejších lidí. Expozice archeoparku představuje samotný materiální a duchovní svět pravěkých lidí v tématech lov, každodenní život na sídlišti, umění a rituály, pohřbívání, magie. Nabízí také nemovité objekty – rekonstrukci hrobového celku a skládku mamutích kostí nacházející se přímo v místě nálezu – *in situ*.

Děti se při *Muzejní noci* dobře bavily i uprostřed expozic (foto Milan Karásek)

Archeopark Pavlov poutá pozornost veřejnosti díky svému odbornému zaměření i způsobu interpretace tématu (druhé místo v Národní soutěži muzeí *Gloria musaealis*, 2016), ale současně také jako zajímavý stavební projekt – budova archeoparku zapuštěná pod zem získala řadu ocenění za architekturu a současně na sebe upozornila citlivým vsazením do krajinného rázu. V tomto zaměření pokračovala také v roce 2021 postupná úprava venkovního areálu, jenž je součástí podzemního objektu. Okolní louka a střešní vegetace, které se mají v rámci koncepce divoké květnaté louky připodobňovat květeně Pálavy, byly a budou i nadále šetrně obhospodařovány jak ve snaze zachovávat co největší pestrost porostu, tak s ohledem na ochranu hmyzu. Takzvaná mozaikovitá seč louky prováděná na jaře a na podzim pak prezentovala veřejnosti variantu nenáročné ochrany přírody.

V roce 2021 měli návštěvníci možnost ocenit rozšíření expozice archeoparku, realizované v rámci projektu *Pravěk na dotek*, jenž se začal uskutečňovat již v předchozí sezoně. Nabídl zájemcům především možnost aktivního zapojení do prohlídky. Expozice byla jednak doplněna exponáty, které při přímém kontaktu umožní udělat si představu o materiálním světě lovců mamutů (například ukázky kůží a kožešin zvěře, kterou lidé tehdy lovili, či kopie pravěkých nástrojů vyrobených z kostí), jednak nabídla návštěvníkům didaktické programy realizované prostřednictvím moderních audiovizuálních technologií (kvízy, hry, hádanky), které se týkají života lidí v paleolitu.

ARCHEOSTEZKA

Expozici Archeoparku doplňuje archeostezka propojující nejvýznamnější archeologické lokality někdejších lovců mamutů – Pavlov a Dolní Věstonice – a nabízí informace o zdejším světově známém paleolitickém sídlišti. Naučná stezka poskytuje informace o současných poznatcích získaných během výzkumů za posledních téměř sto let, které zdůrazňují význam tohoto areálu v procesu šíření anatomicky moderního člověka *Homo sapiens* do Evropy, podávají přehled o jednotlivých nálezích pod Pálavou, sledují vývoj zdejší krajiny v době ledové a zabývají se problematikou každodenního života lovců mamutů.

Na malé návštěvníky *Muzejní noci* čekaly úkoly, z nichž se dovídali o důležitých historických událostech zdejšího kraje

DOLNÍ VĚSTONICE – DŮM PŘÍRODY PÁLAVY

Barokní dům ve správě Regionálního muzea – někdejší objekt vrchnostenské správy – se od roku 2020 opravuje a výsledkem nákladné rekonstrukce bude Dům přírody Pálavy (2024).

DIVÁKY – PAMÁTNÍK BRATŘÍ MRŠTÍKŮ

V objektu Památníku bratří Mrštíků probíhala od roku 2016 generální rekonstrukce, ukončena byla v září 2021. Její celkové náklady dosáhly částky 8 847 000 Kč. Projekt byl rozdělen do dvou částí – jednak stavební obnovy vlastní budovy, která byla v havarijním stavu, a to včetně rekonstrukce sociálního zázemí a zajištění prostředků ke zvýšení ochrany sbírkových předmětů, jednak instalace nové expozice. Scénář stálé výstavy zpracovali PhDr. Oskar Brůža, Ing. arch. Dalibor Dvořák, PhDr. Hana Dvořáková a PhDr. František Pavlíček. Součástí expozice se staly autentické předměty, jimiž byla vybavena domácnost Viléma a Aloise Mrštíků, a celou instalaci oživila audiovizuální projekce, na jejíž tvorbě se svým účinkováním podíleli divadelníci ze sousední obce Boleradice. Projekt rekonstrukce zahrnoval také digitalizaci sbírkových předmětů, která umožní prostřednictvím webových stránek památníku a Intrawebu poskytovat podrobnější informace k artefaktům expozice i její virtuální prohlídku.

Výstavy

SEZONNÍ VÝSTAVY V REGIONÁLNÍM MUZEU V MIKULOVĚ

Piaristické vědecké přístroje

11. května – 28. listopadu 2021 (zámek – od roku 2011)

Výstava, umístěná v prostorách zámecké knihovny, je postavená především na renesančních a barokních vědeckých přístrojích matematického kabinetu mikulovského piaristického gymnázia, používaných v astronomii, geografii a fyzice, jejichž ucelená kolekce je jedinečná způsobem vzniku, motivovaným potřebami školní výuky.

Muzejní noc – přídavek na závěr (foto Milan Karásek)

Po schodech do Comedienhausu – Zámecké divadlo v Mikulově 1632–1719

11. května – 28. listopadu 2021 (zámek – od roku 2020)

Výstava odkazuje na významnou kapitolu z historie mikulovského zámku, kdy se na zdejších dvorech provozovalo divadlo, vybudované jako nejstarší zámecké divadlo na našem území. Jeho budovu nechal kolem roku 1632 vystavět kardinál František Dietrichstein a svému účelu sloužila až do požáru zámku v roce 1719. Výstava byla instalována v předsálí dnešní zámecké knihovny, jejíž prostor býval divadelním sálem. Podobu sálu na výstavě připomíná model z 3D tiskárny. Podklady pro jeho sestavení vycházejí ze stavebněhistorického průzkumu objektu a z dobových zpráv. Výstavu doplňují informace o majitelích panství, na jejichž dvorech sloužilo divadlo jako součást aristokratické zábavy i důležité vnější reprezentace.

Šestka

11. května – 30. června 2021 (zámek – od roku 2020)

Výstava věnovaná břeclavské výtvarné skupině Šestka představila tvorbu šesti regionálních umělců, kteří v letech 1976–1982 fungovali v přátelském seskupení – prezentovala jejich první společný počín, tedy z doby před více než čtyřiceti lety. Výstava byla zajímavá i tím, že zároveň ilustrovala dobu, v níž umělci tvořili. „Šestka“ existovala při Okresním kulturním středisku v Břeclavi, kde byli všichni její členové zaměstnáni. Seskupení tvořili fotografka Zdena Damborská, grafik a fotograf Vojtěch Duda, grafička Jaroslava Garšicová, fotografka Pavla Chládková, malíř, kreslíř a grafik Karel Křivánek a grafik a propagační výtvarník František Schulz.

Keltové pod Pálavou

11. května – 28. listopadu 2021 (zámek – od roku 2020)

Výstava *Keltové pod Pálavou* byla vůbec prvním shrnutím celé řady nových i starších poznatků vědy, které se týkají Keltů ve zdejším prostoru. Zabývala se keltským osídlením jihu Moravy a prezentovala zde artefakty nejen ze sbírek institucí, ale také od soukromých osob. Věnovala se nejružnějšímu aspektům keltského života, jako je náboženství, válečnictví nebo společenský život a umění.

Autory výstavy byli Mgr. Petra Golánová, Ph.D., a Mgr. Miloš Hlava, Ph.D. Náročné technické řešení, jehož součástí byla i audiovizuální technika s filmovou a zvukovou smyčkou, doplnil také výukový program. Realizaci výstavy *Keltové pod Pálavou* finančně podpořil Jihomoravský kraj.

Plané rostliny jako jídlo, koření i lék

11. května – 30. června 2021 (zámek)

Výstavu mikulovskému muzeu zapůjčilo Jihomoravské muzeum ve Znojmě. Původní instalace, realizovaná v roce 2019, byla však po domluvě s autorem výstavy Ing. Radomírem Němcem významně doplněna o nové rostlinné dekorace, aranžované ve spolupráci s floristkami ze Zahradnické fakulty Mendelovy univerzity v Brně.

Výstava byla založena na silném smyslovém zážitku – vizuálním i čichovém. Velké množství rostlinného materiálu mělo navodit dojem, že návštěvník prochází domkem babky kořenářky. Podrobné informace o jednotlivých rostlinách poskytly návštěvníkům panely, jako zajímavost zde byl vystaven naučný herbář z 19. století, pocházející z mikulovského piaristického gymnázia, který je nyní uložen ve sbírkách Regionálního muzea v Mikulově. Malým návštěvníkům sloužila dětská dílnička – „botanická badatelna“ – zaměřená na téma výstavy.

Ornitolog v Izraeli

18. května – 28. listopadu 2021 (Horní synagoga)

Výstava fotografií Petra Macháčka, ornitologa, který během několika svých cest do Izraele zachytil druhy ptáků typické pro tuto oblast. V Izraeli díky jeho poloze žije mnoho ohrožených druhů. Navíc je pomyslnou křižovatkou pro migrující ptáky z Evropy a Asie do Afriky a zpět, a proto je zde možné pozorovat stovky dalších druhů, a to včetně vážně ohrožených.

Mikulovské výtvarné sympozium – Dílna '21

sympozium – 28. ročník: *10. července – 6. srpna 2021*

výstava: *7. srpna – 31. října 2021 (zámek)*

Osmadvacátý ročník *Mikulovského výtvarného sympozia Dílna* proběhl s ohledem na opatření spojená s pandemií covidu-19 v nestandardních podmínkách. Především omezení cestování mezi jednotlivými státy již druhým rokem neumožnila účast některých pozvaných zahraničních hostů.

Pořadatelem Dílny '21 bylo tradičně město Mikulov a Regionální muzeum v Mikulově, finančně ji podpořil Jihomoravský kraj, Ministerstvo kultury ČR a Česko-německý fond budoucnosti.

Kurátorem 28. ročníku se stal Jiří Černický, jenž kolem sebe postavil výlučně ženský tým. Ten tvořily Julie Béna, Emöke Vargová, Michaela Černická, Zdena Kolečková a Klára Čermáková, hostem ročníku byla Marie Tomanová, která se kvůli cestovním omezením nemohla zúčastnit sympozia v předchozím roce. Jako teoretička ročníku vystupovala Martina Pachmanová a odbornou asistentkou se stala Adéla Strnadová. Účastnice sympozia byly vybrány v souladu s konceptem daného ročníku, který byl kurátorem označen za „feministický“. Tématem úvah provázejícím Dílnu se proto stala problematika uplatnění a zastoupení žen v českém výtvarném prostředí, v obecné rovině se pak otevřely i otázky ženského světa a jejich uplatnění ve společnosti.

Také 28. ročník Dílny obohatil mikulovské kulturní léto několika programy a kulturními událostmi. Vlastnímu sympoziu již předcházela výstava děl malíře, intermediálního tvůrce a kolážisty Juliuse Reichla, instalovaná v prostorách zámku (12. června – 10. července 2021). V průběhu Dílny proběhlo v zámecké zahradě několik komorně laděných koncertů a autorských čtení. Stejně jako v předchozím roce se 28. ročník sympozia propojil s festivalem Národů Podjívá a víkendový program konaný na Náměstí v rámci festivalu probíhal v režii obou organizačních týmů. Hlavním programem sobotního večera bylo vystoupení

Začátkem prázdnin se v Mikulově konal další ročník festivalu pouličního umění *La Strada* – divadla, koncerty, dílny; každý program si našel své diváky. Do mikulovské synagogy přišli na koncert s názvem *Světlo porozumění*. (foto Mikulovská rozvojová)

hudební skupiny *Finský barok*, jejímiž členy jsou také účastníci Dílny – kurátor letošního ročníku Jiří Černický a František Skála, který byl účastníkem sympozia v roce 1997.

Díla vytvořená během výtvarného sympozia byla představena vernisáží při jeho slavnostním ukončení 7. srpna 2021.

Některá ze sochařských děl impozantní sbírky současného umění budované městem Mikulovem v rámci mikulovských výtvarných sympozií se stala součástí *Stezky umění*, instalované ve veřejných prostorách města, čímž se daří naplňovat původní myšlenku organizátorů sympozia – přinášet umění do běžného života Mikulova a jeho obyvatel. Tuto cestu, začínající v areálu mikulovského zámku, doprovází dvaadvacet soch, objektů a soch, z nichž většina vznikla v průběhu let právě v rámci Dílny. V zámeckém areálu je instalována polovina uměleckých děl *Stezky umění* a jejich autory jsou naši přední výtvarníci – například Čestmír Suška, Stefan Milkov, Jaroslav Róna, Veronika Richterová či Pavel Opočenský. Na konci cesty jsou objekty reflektující historické události spojené s „železnou oponou“. Leží poblíž česko-rakouské hranice a jedná se o památník jejím obětem *Brána svobody* a sousoší *Rodina* od Jana Koblasý.

Vlk z Pavlova

24. července – 28. listopadu 2021 (Archeopark Pavlov)

Výstava bezprostředně spojená se zdejším sídelním areálem lovců mamutů představila unikátní nález „vlka z Pavlova“, jehož skelet byl objeven během záchranného archeologického výzkumu, který probíhal před výstavbou archeoparku (2014–2015). Ostatky pravěkého vlka se nacházely v centrální části sídliště u ohniště a doprovázely je artefakty

typické i pro pohřební ritus lidí, což vedlo k otevření tématu vztahu člověka a vlka před 30 000 lety. Výstava byla zaměřena jak na tohoto konkrétního jedince a specifickou vazbu mezi ním a lovci v pavlovské osadě, tak na počátky vztahu lidí a vlků, které o 15 000 let později vyústily v domestikaci. Autorkou výstavy, která vznikla ve spolupráci se Střediskem pro paleolit a paleoantropologii Archeologického ústavu AV ČR v Brně, v. v. i., byla antropoložka doc. Mgr. Sandra Sázelová, Ph.D.

Instalace představila také další příklady přítomnosti vlků v jiných lokalitách lovců mamutů a na základě poznatků ze zoologických zahrad chovajících smečky těchto šelem se věnovala též životu současných vlků. 3D model lebky vlka z Pavlova na několik dní doplnil i vzácný originál, jenž byl podroben odbornému výzkumu, který na základě zjištění zdravotního handicapu zvířete mohl nastínit i možné důvody jeho přítomnosti v lidské společnosti. Výstavu *Vlk z Pavlova* zhlédlo více než 38 000 návštěvníků.

VÝSTAVY USPOŘÁDANÉ REGIONÁLNÍM MUZEEM V MIKULOVĚ PRO JINÉ ORGANIZACE A VÝSTAVY PUTOVNÍ

Od svaté chýše loretánské k hrobnímu kostelu Dietrichsteinů

Dlouhodobá výstava realizovaná Regionálním muzeem v Mikulově pro Mikulovskou rozvojovou, s. r. o., v roce 2014. Výstava, instalovaná v dietrichsteinské hrobce, je věnovaná historii loretánského kostela sv. Anny v Mikulově.

Tam, kde tekla řeka

Fotografická výstava dokumentující proměnu přírody a krajiny v okolí Pálavy v souvislosti s výstavbou Vodního díla Nové Mlýny na konci sedmdesátých let 20. století. Snímky pocházejí z archivu Regionálního muzea v Mikulově a z archivu entomologa Vladimíra Bělína, který zde v době výstavby zdržel zpracovával svou diplomovou práci. Připomněly někdejší krajinu lužních lesů s meandrující řekou Dyjí, která zde tekla již v době lovců mamutů, a následně její zničení a přeměnu v kraj rozlehlých vodních nádrží, které změnily přirozený ráz celé oblasti a významně ovlivnily i její přírodní poměry.

Výstava byla zapůjčena obci Pavlov (celoroční zápůjčka).

Výpůjčky pro expozice a výstavy

Pro potřeby zachování stávajících expozic má Regionální muzeum uzavřeny smlouvy o dlouhodobých výpůjčkách sbírkových předmětů. V roce 2021 muzeum realizovalo šest nových výpůjček, obnoveny či prodlouženy byly některé předcházející smlouvy o výpůjčce.

Dlouhodobé výpůjčky pro expozice a dlouhodobé výstavy

- Expozice *Od gotiky po empír*: z Moravské galerie v Brně – 213 uměleckých předmětů jako ukázek užitého umění
- Expozice *Památníku bratří Mrštíků v Divákách*: z Městského muzea v Kloboukách u Brna – 35 sbírkových předmětů (obrázky na skle, obraz, fotografie, hračky, kraslice, kuchyňské nádoby, nábytek, oděvy)
- Expozice *Památníku bratří Mrštíků v Divákách*: z Galerie výtvarného umění v Hodoníně – sedm sbírkových předmětů (lidový nábytek – dvě malované truhly, rohová lavice, torzo stolu, rohová skříňka zvaná koutnice, postel s nebesy a malovaná lištva – police)
- Expozice *Galerie Dietrichsteinů*: z Moravské galerie v Brně – stůl a dvě židle; od Mercedes Dietrichsteinové – soubor 26 obrazů, 37 litografií a sedmi dalších předmětů; z Římskokatolické farnosti u kostela sv. Václava v Mikulově – obraz *Ukřižování* z kaple sv. Šebestiána na Svatém kopečku v Mikulově

- *Expozice Římané a Germáni v kraji pod Pálavou*: z Moravského zemského muzea Brno – kopie železného meče, bronzová pánev, fragmenty bronzového žlábkového vědra, pět fragmentů bronzové nádoby, rekonstrukce picího rohu, dva fragmenty cihel, osm fragmentů omítek, fragment podlahy, nádoba (*Faltenbecher*), bronzová spona a železná kolínkovitá spona
- *Expozice Římané a Germáni v kraji pod Pálavou*: z Archeologického ústavu AV ČR Brno – 750 ks archeologických nálezů z výzkumů AÚ AV ČR Brno
- *Archeopark Pavlov*: z Archeologického ústavu AV ČR Brno – soubor předmětů z oblasti Dolních Věstonic, Pavlova a okolí i z některých oblastí Evropy (kopie paleolitického umění a nástrojů – kostěné a hlíněné artefakty, dvě archiválie z počátku výzkumů v Dolních Věstonicích, odlitky lidských mozkoven a kopie lebek hominidů, z originálních artefaktů štípaná industrie a ostatní kamenná industrie a kostěné šperky)
- *Archeopark Pavlov*: z Národního muzea v Praze – odlitek lebky Cromagnonce
- Do prostor zámku mimo návštěvnické okruhy: z města Mikulova – pamětní deska Rudolfa Gajdoše umístěná původně na domě, v němž bydlel (Mikulov, Koněvova 788/40)
- *Expozice Vín napříč staletími*: z Národního muzea – dva paleontologické otisky révy vinné *Vitis teutonica*
- *Expozice Zámecká knihovna*: z Národního muzea v Praze – knihy uložené v mikulovské zámecké knihovně (1 690 signatur zámecké knihovny Jaroslavice, 1 204 signatur zámecké knihovny Moravské Budějovice a 941 signatur zámecké knihovny Plaveč)
- *Výstava Keltové pod Pálavou*: od Jana Ivančice z Moravského Žižkova – soubor archeologických předmětů z mladší doby železné (deset bronzových artefaktů, železný artefakt,

Ve spolupráci s mikulovským Domem dětí a mládeže organizovalo muzeum v roce 2021 na zámku poprvé prázdninový příměstský tábor (foto Tomáš Moravanský)

zlatá mince a zlatý drátek z Velkých Bílovic, deset bronzových artefaktů z Čejkovic, osm bronzových artefaktů z Moravského Žižkova, jedenáct bronzových artefaktů a šest stříbrných mincí z Hrušek, tři stříbrné mince z Poštorné)

- Výstava *Keltové pod Pálavou*: z Městského muzea a galerie Břeclav – 47 kusů archeologických předmětů
- Výstava *Keltové pod Pálavou*: z Moravského zemského muzea v Brně – 228 kusů archeologických předmětů
- Výstava *Keltové pod Pálavou*: z Archeologického ústavu AV ČR v Brně – 139 kusů archeologických předmětů
- Výstava *Keltové pod Pálavou*: z Masarykova muzea v Hodoníně – tři archeologické sbírkové předměty z Mikulčic (bronzová spona, bronzový náramek s pseudofiligránem a bronzový náramek s plastickou výzdobou)
- Výstava *Keltové pod Pálavou*: od Mgr. Tomáše Mangela, Ph.D., z Hradce Králové – funkční replika laténskému vozu
- Výstava *Keltové pod Pálavou*: od Gerharda Putzgrubera ze Straßu (Rakousko) – kopie keltského řetízkového opasku

Dlouhodobé výpůjčky za účelem úschovy

- Sbírka MVS „dílna“: majitel sbírky město Mikulov má soubor výtvarných děl z Mikulovského výtvarného sympozia dlouhodobě uložen v depozitáři Regionálního muzea v Mikulově k tomuto účelu vyhrazenému
- Velkoformátový obraz od Františka Jiroudka *Proti válce*: majitel obrazu Galerie výtvarného umění v Hodoníně má dílo dlouhodobě uloženo v depozitáři výtvarného umění Regionálního muzea
- Hraniční sloupek s dietrichsteinským erbem: majitel předmětu Jan Holec z Mikulova má sloupek dlouhodobě umístěn v prostorách lapidária Regionálního muzea v Mikulově

Dlouhodobé výpůjčky ke studijním účelům

- Od Jana Holce z Mikulova – pět kusů archeologických předmětů (bronzová spona s růžicemi z doby bronzové, novověká bronzová faléra, středověká keramická plastika lidské postavy, novověké stříbrné držadlo hřebenu a novověké stříbrné držadlo skládacího hřebenu)

Nové výpůjčky pro expozice a dlouhodobé výstavy

- Expozice *Památníku bratří Mrštíků v Divákách*: z Muzea Komenského v Přerově – devět předmětů z vybavení školní třídy (dvě školní lavice, školní tabulový stojan s tabulovou deskou, velké stojanové školní počítadlo, stolní kuličkové počítadlo, ploché tabulové pravítko s ručkou, tabulový rozkladný úhloměr, tabulové kružítko a školní brašna s řemínky)
- Expozice *Památníku bratří Mrštíků v Divákách*: z Vlastivědného muzea v Olomouci – devatenáct sbírkových předmětů (čtyři hračky, čtyři fajánsové džbány, tři turecké šátky, dvě vyřezávané hračky, medaile včelařského spolku, snubní prsten, dřevěný kalamář, píšťalka – ptáček, soška Panny Marie Svatohorské a obraz *Pohled do zahrady ze dvora domu čp. 57 v Divákách*)
- Expozice *Památníku bratří Mrštíků v Divákách*: z Městského muzea v Kloboukách u Brna – dva etnografické sbírkové předměty (sukně a zástěra)
- Expozice *Zámecká (hradní) kaple*: z města Mikulova – pohřební roucho Karolíny Maximiliány Dietrichsteinové, včetně figuríny k dámskému oděvu

Nové výpůjčky pro sezonní výstavy

- Výstava *Plané rostliny jako jídlo, koření i lék*: z Jihomoravského muzea ve Znojmě – 40 panelů, rostlinný materiál, závěsy k rostlinnému materiálu, podélné závěsy, šest kusů tapet, edukační materiál – dvě stolní hry, molitanový bazén

Nové výpůjčky ke studijním účelům

- Od RNDr. Ivany Huvarové z Kuřimi – obraz *Dietrichsteinská svatba* za účelem odborného posouzení jeho stavu a stanovení odhadní ceny pro účely jeho koupě do sbírek Regionálního muzea v Mikulově

INTERPRETACE

Muzejní programy

MÁJOVÝ VÍKEND A MUZEJNÍ NOC NA ZÁMKU

Vládní opatření spojená s pandemií covidu-19 znamenala pro tradiční *Muzejní noc* ve srovnání s posledními ročníky jednak omezení množství programů pro veřejnost, jednak změny ve vlastní organizaci večera tak, aby nedocházelo k většímu shromažďování návštěvníků na jednom místě. Také termín Muzejní noci byl posunut až na 18. červen 2021. Všechny zámecké expozice a výstavy byly však stejně jako každý rok otevřeny veřejnosti zdarma a pro zájemce z řad dětí i dospělých byly v expozicích rozmístěny pracovní listy. Role kustodů zastaly kostýmované postavy z historie zdejšího panství a program, v němž vystupovaly, byl v tomto roce zaměřen na barokní kulturu. Nádvoří patřilo tradičně dílnám s ukázkami starých řemesel a zámeckou zahradu rozezněl rytířský turnaj. Vlastní program měla výstava *Keltové pod Pálavou*. I přes nezbytná omezení proběhla Muzejní noc úspěšně a návštěvnost se takřka blížila předchozím letům – na zámek dorazilo odhadem 1 900 návštěvníků.

MUZEUM A ŠKOLA POD ZÁMECKOU STŘECHOU

Cílem projektu *Muzeum a škola pod zámeckou střechou* je netradiční formou přiblížit kulturu a historii regionu žákům základních i středních škol z Mikulova a blízkého okolí.

• Zámek

Přes omezení spojená s covidovou pandemií pokračovalo muzeum v rámci svých vzdělávacích projektů ve spolupráci se školami, případně s Domem dětí a mládeže Mikulov, kterým nabízí jednak již zavedené, jednak nové edukační programy. Nabídka možností spolupráce se v roce 2021 rozšířila o zajištění programu pro příměstský tábor či outdoorové aktivity, do vzdělávacích projektů přibýly přednášky a workshopy pro střední školy a do výukových programů byly zpracovány tematické pracovní listy.

Výukové programy pro školy:

Muzeum nabízí dětem z mateřských škol, žákům prvního i druhého stupně základních škol a nižším ročníkům gymnázií několik již zavedených edukačních programů, které spolu s pracovními listy reflektují historické události týkající se zámku, města Mikulova a zdejšího panství a seznamují s významnými osobnostmi zdejších dějin či v obecné rovině odkazují na různá historická období a jejich hlavní atributy.

Přestože školy byly opět větší část roku zavřeny, neztratily zájem o muzejní edukační programy a dle možností je využívaly. Osvědčil se nový způsob oslovení jednotlivých škol – rozesílání newsletterů cílených na vzdělávací zařízení.

V roce 2021 byl realizován nový program pro mateřské školy s názvem *Dračí princezna*; účastnilo se jej 22 dětí se speciálními potřebami. Tradiční program *Až za hrob* navštívilo 19 žáků, zavedeného programu s názvem *Šlechtic* v úpravě pro základní školy se účastnilo 42 žáků. Nový program *Hravý zámek* pro MŠ a 1. třídu ZŠ navštívilo 25 dětí. Tento program byl upraven také pro základní školy speciální a v této modifikaci ho absolvovalo 11 dětí. V případě účasti žáků ze speciálních škol bývá obtížnější zvládnout nároky autistických dětí, ale s pomocí asistentů, kteří je doprovázejí, se daří muzejní edukační pracovníci programy s nimi zdárně procházet.

Mezinárodní den archeologie v Archeoparku Pavlov a výstava *Vlk z Pavlova*, která se snažila dohlédnout k počátkům vztahu lidí a vlků (foto archiv Archeoparku Pavlov)

Nejúspěšnější program pro školy v roce 2021 se odehrával v expozici *Římané a Germáni v kraji pod Pálavou*. Nese název *Partnerství, nebo boj!* a absolvovalo jej 284 žáků druhého stupně. V této expozici probíhá také program *Staň se Římanem*, určený pro mladší žáky, který navštívilo 93 dětí.

V roce 2021 muzeum nabídlo program také maturantům mikulovského gymnázia, kterým se jednak snažilo představit práci jednotlivých odborných oddělení a jednak jim poskytnout vhled do regionální historie. Celkem 15 maturantů tak mělo možnost zjistit, co obnáší práce muzejního archeologa a historika a seznámilo se s prací kurátora v zámecké knihovně; 22 studentů pak absolvovalo přednášku s tématem regionálních dějin.

• Synagoga

S ohledem na situaci vyvolanou omezením výuky v době covidové pandemie se žadný z edukačních programů zaměřených na judaika a židovskou historii v roce 2021 nekonal.

• Archeopark Pavlov

Výukové programy pro školy:

Archeopark Pavlov má zpracovanou řadu vzdělávacích programů zaměřených dle náročnosti jak na děti předškolního věku, tak na školáky základních i studenty středních škol. Široký záběr námětů se opírá o vhledy do vědního oboru archeologie a zpracovává témata paleolitu a kultury lovců mamutů. Vzhledem k tomu, že personální kapacita archeoparku v řadě případů zájmu škol o edukační programy nestačila, byl vyhotoven pracovní list *Po stopách lovců mamutů*, který pomocí různých úkolů provází žáky a studenty celou expozicí a seznamuje je se všemi aspekty života lovců mamutů.

V roce 2021 nabízel archeopark sedm dvouhodinových edukačních programů – *Šamanova loutka*, *Výlet do pravěku*, *Putování s mamutem Tondou a sobem Pepou*, *Věstonická venuše*, *Tajemství mamutí skládky*, *Na úpatí Pavlovských vrchů* a *Paleolitické*

3D model lebky pravěkého vlka, která byla nalezena v centrální části zdejšího sídliště lovců mamutů, a unikátní originál této lebky (foto archiv Archeoparku Pavlov)

umění –, a nabídka tak pokryla zájem všech věkových kategorií. V předchozích letech programy v archeoparku vyhledávaly nejen školy z blízkého okolí, ale postupně přijížděli žáci a studenti ze škol z celé republiky. V roce 2021 však stejně jako v roce předchozím situaci ovlivnila omezení vyplývající z covidové pandemie, proto se programy pro školy v archeoparku uskutečnily pouze 34×, celkem pro 806 žáků a studentů, což bylo sice o přibližně 600 účastníků více než v loňském roce, ale o 800 méně než v letech 2018 a 2019. Ze stejných důvodů nemohla pokračovat ani přeshraniční spolupráce s rakouskými a slovenskými školami navázaná v předchozích letech.

Pracovnice archeoparku se v čase absence návštěvníků přesto vzdělávacímu projektu věnovaly – především aktualizovaly či dle zkušeností z uplynulých let upravovaly scénáře programů a připravovaly pro ně pomůcky. Pracovní list *Po stopách lovců mamutů* byl doplněn o praktické samolepky a byl zařazen i do běžného prodeje pro veřejnost.

VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY NA ZÁMKU

• Programy pro veřejnost

Muzeum se snažilo prostřednictvím nabídky programů určených pro děti a rodiny s dětmi, her a různých aktivit prováděných ve venkovních prostorách napomoci řešit nelehkou covidovou situaci rodin zavřených v jejich domácnostech. „Covidové“ hry je zvaly do zámeckých zahrad – o jarních prázdninách připravila pracovnice edukace vzdělávací hru určenou pro malé i větší děti (3–12 let) i jejich rodiče. Během prázdninového týdne bylo v zámeckém areálu rozmístěno a postupně vyzvednuto okolo 1 200 pracovních listů a také omalovánky s nejrůznějšími tématy obecně historickými či se vztahem k regionální historii.

Další realizovanou akcí byla velikonoční hra tvořená třemi částmi. První byla „výstava“ kraslic vytvořená veřejností v zámecké „oranžerii“, kam lidé na požádání zavěšovali své doma nazdobené kraslice. Druhou částí bylo hledání pracovního listu *Velikonoční hádanka* a plnění úkolů podle jeho návodu, což se podařilo 45 dětem; poslední část hry znamenala najít na Velikonoční pondělí obří vejce a přispět k jeho výzdobě. Obří vejce nakonec nalezlo okolo třiceti velikonočních hledačů.

Další z programů pro veřejnost byl součástí *Víkendu otevřených zahrad*, jehož komentované prohlídky končily v rozkvetlé botanické zahradě, ve které na návštěvníky čekaly hry, výtvarné i sportovní aktivity. V průběhu dvou dní se jich zúčastnilo okolo 120 lidí. Ve spolupráci s Domem dětí a mládeže připravila edukační pracovnice program pro rodiče s malými dětmi s názvem *Kouzelné zahrady*, v němž děti s pomocí pohádkových bytostí plnily různé úkoly. Hrát si přišlo okolo 60 dětí i se svými rodiči či prarodiči.

Na závěr roku připravilo muzeum pro veřejnost velkou adventní hru *Barokní Vánoce s knížetem Leopoldem*. Hra byla rozvržena na několik týdnů a prostřednictvím pracovních listů s úkoly, hádankami a rébusy, rozmisťovaných v zámecké zahradě, přinášela jejím účastníkům informace o osobnosti knížete Leopolda Dietrichsteina, o vánočních zvycích v době baroka nejen u nás, ale i v jiných zemích. Dle rozebraných listů je možno usuzovat, že hru spolu s muzeem hrálo okolo stovky rodin. Součástí akce byla také adventní dílnička, která se uskutečnila 11. prosince 2021 v prostorách Loveckého salonku. Navštívilo ji devět dětí v doprovodu jedenácti dospělých. Vyráběl se vánoční věnec, psala se vánoční přání, tvořily se novoročenky. Vánoční muzejní program zakončilo na štědrý den dopoledne setkání u betléma vytvořeného pracovníky muzea na zámeckém nádvoří. Pro veřejnost byla přístupná také Britová věž a arkády u zámecké knihovny. Na poslední muzejní akci roku 2021 na zámek vystoupalo přesně 96 mikulovských občanů.

Mikulovské muzeum se snaží nabízet veřejnosti své programy, informace, průvodce, vzdělávací projekty také v online prostoru. Osvědčil se například nově vytvořený interaktivní průvodce zámeckou zahradou, realizovaný formou hry v aplikaci *HraVýlety*, určený především pro rodiny s dětmi. Do online světa byla před Velikonoce vypuštěna interaktivní kreslená prezentace *Velikonoce na jižní Moravě*. Další interaktivní prezentací – připravenou k Svátku matek – bylo téma žen v historii rodu Dietrichsteinů; program nesl název *Dietrichsteinské nevěsty*. Obě prezentace lze nalézt na webových stránkách muzea www.rmm.cz.

• Prázdninové programy pro děti a rodiny s dětmi

V roce 2021 došlo ke změně v organizaci prázdninových rodinných prohlídek. Dva programy, které dosud probíhaly na hlavní prohlídkové trase A, kapacitně i prostorově kolidovaly se zájmem o tuto trasu ze strany běžných návštěvníků. V roce 2021 proto zůstal na hlavním prohlídkovém okruhu pouze program pro starší děti *Staň se šlechticem*, který je velice oblíbený a dobře funguje. Jím provází hraběnka Karolína Maxmiliána a na příběžích rodiny Dietrichsteinů hosty seznamuje se ctnostmi šlechtického stavu. Pro menší děti byl připraven program *Hravý zámek*, odehrávající se jen v prostorách expozice *Touha a důstojnost*. Zde se děti seznamují s muzejními sbírkami a samy si vlastní sbírku „uměleckých děl“ vytvářejí; k výrobě používají většinou recyklované materiály, které pro

Šest stovek návštěvníků dorazilo v srpnu na Workshop pravěkých technologií, pořádaný Archeoparkem Pavlov, nazvaný *Lovecká osada* (foto archiv Archeoparku Pavlov)

tento program zajišťuje muzeum i muzejní pracovníci. V rámci rodinných prohlídek se letního programu *Staň se šlechticem* zúčastnilo 814 návštěvníků, *Hravého zámku* 782 návštěvníků.

Letní program *Staň se šlechticem* byl v červenci uspořádán zdarma také pro 40 dětí z Hodonínska, které bylo koncem června zasaženo tornádem. Zdejší obce uspořádaly pro děti z postižených oblastí letní tábor a mikulovské muzeum mohlo aspoň touto formou poskytnout také pomoc.

Ve spolupráci s mikulovským Domem dětí a mládeže organizovalo muzeum v roce 2021 na zámku poprvé prázdninový příměstský tábor. Byl určen pro místní děti ve věku od šesti do dvanácti let a probíhal ve dnech 19.–23. července. Dům dětí zajistil provozní náležitosti, muzeum poskytlo prostory a zajistilo program, který nesl název *Tajemství hradu v Mikulově*, po jehož historii děti během plnění úkolů na mikulovském zámku pátraly. Tábora se zúčastnilo 24 dětí a programem je provázela muzejní edukační pracovnice spolu s asistentkou.

ŽIVÁ SYNAGOGA

Trvání nepříznivé pandemické situace ovlivnilo také sezonu 2021 v Horní synagoze. V rámci projektu *Živá synagoga* se zde konal pouze jeden koncert a proběhla zde větší část programu *Dnů židovské kultury*. Kulturní a vzdělávací program v synagoze byl tradičně podpořen z Nadačního fondu obětím holocaustu.

VZDĚLÁVACÍ AKTIVITY ARCHEOPARKU PAVLOV

Archeopark Pavlov nabízí celou řadu vzdělávacích aktivit nejen pro školy, ale také pro veřejnost. Jsou to především prohlídky zaměřené na dětské publikum, pracovní listy, programy jako doprovodné akce v rámci jiných událostí v archeoparku a aktivity v rámci projektu Muzeum online.

• Programy zaměřené na děti

Pro děti ve věku povinné školní docházky nabízí archeopark prohlídku s průvodcem, která na rozdíl od běžné komentované prohlídky určené pro dospělé návštěvníky probíhá formou dialogu. Samotný výklad je prokládán mnoha otázkami, na něž účastníci prohlídky hledají odpovědi sami přímo v expozici nebo s pomocí svého průvodce.

• Pracovní listy

V rámci edukační činnosti vznikají tematické pracovní listy a kvízy k jednotlivým akcím pořádaným v archeoparku. Pracovní listy, které nejsou primárně vázány na konkrétní události, jsou k dispozici v knihovně archeoparku. Další pracovní listy byly v roce 2021 vytvořeny pro online prostředí (webové stránky muzea – Muzeum online).

Po stopách lovců mamutů (2020):

List určený pro II. stupeň základních škol, celobarevný. List provází návštěvníka jednotlivými částmi expozice a pomocí rozličných úloh komplexně seznamuje řešitele jak s gravettienskou společností, tak s významnými nálezy spojenými především s oblastí Pavlovských vrchů („mapa“ na klu z Pavlova, trojhrob, mamutí skládka aj.). V roce 2021 byl tento materiál doplněn o samolepky s kresbami pravěkých zvířat. Pracovní list je primárně nabízen školám, které nemohou absolvovat edukační program ať již z důvodu, že přijíždějí v příliš velké skupině, anebo již pro ně není k dispozici volný termín. V roce 2021 byl pracovní list zařazen také do běžného prodeje, a stal se tak dostupný všem návštěvníkům. V průběhu roku bylo prodáno téměř 700 kusů těchto listů (cca 300 ks pro školy).

Za vlky do archeoparku (2021)

Pracovní list spojený s kvízem, tematicky inspirovaný hlavní doprovodnou výstavou sezony *Vlk z Pavlova*. Byl vytvořen pro *Den dětí v archeoparku – Za vlky do archeoparku*.

Vlk z Pavlova (2021)

Pracovní list vytvořený pro *Mezinárodní den archeologie*, opět s odkazem na výstavu *Vlk z Pavlova*.

Zrození venuše (2021)

Doprovodná hra k *Workshopu pravěkých technologií III – Zrození venuše*, odvíjející se od okolností nálezů Věstonické venuše v roce 1925.

• Muzeum online

Již v roce 2020 reagoval Archeopark Pavlov na uzavření instituce v době covidové pandemie přenesením edukační činnosti do online prostředí. Na webu muzea vznikla

sekce *Muzeum online*, do níž byly pravidelně přidávány edukační materiály (pracovní listy, omalovánky, interaktivní obrázky apod.) a vzdělávací videa zaměřená tematicky na období lovců mamutů a obecně na pravěk a archeologii. V této činnosti se pokračovalo i v roce 2021 – bylo vytvořeno celkem dvanáct omalovánek představujících zvířata žijící v období lovců mamutů. Těchto dvanáct listů bylo pak zpracováno do podoby skutečných papírových omalovánek doplněných informacemi o jednotlivých tvorech. Vzniklo také sedm pracovních listů věnujících se pravěkému umění i běžnému životu v období gravettienu.

Online prostředí si vyžádalo využití nových programů. Převedení obrázků do interaktivní podoby zprostředkoval program *genially*; s jeho využitím se stává nosná informace obrázku díky propojení s rozvíjejícími informacemi, fotografiemi, videy či hrami zajímavější a přínosnější. Tento program byl využit i pro Muzejní noc, tematicky zaměřenou na mezioborovou spolupráci. V programu *genially* byly zpracovány informace o vědních oborech, které moderní archeologie využívá, a následně je bylo možno představit i na facebookových stránkách archeoparku.

PROGRAMY V ARCHEOPARKU PAVLOV

• Spolupráce archeoparku na cizích projektech

V roce 2021 se Archeopark Pavlov zapojil hned do několika zajímavých projektů zaměřených na rozvoj českého turismu a kultury a také do akce poděkování našim zdravotníkům. Dva projekty se konaly v rámci obecné výzvy Jihomoravského kraje. První s názvem *Děkujeme, že jste nám píchli* – jednalo se o umožnění volného vstupu do kulturních institucí pro zdravotnický personál, který pomáhal s očkováním proti onemocnění covidem-19, druhý projekt *Vzhůru za historií, kulturou a krásou* měl podpořit návštěvy památek. V rámci této kampaně získávali návštěvníci razítka při návštěvě vybraných kulturních institucí Jihomoravského kraje, přičemž obdržení příslušných razítek jim pak umožnilo vstup do jedné z dalších institucí zdarma. Další z projektů, kterého se archeopark účastnil, organizovala Česká televize pod názvem *Zastav nečas*, jehož úkolem bylo podpořit cestování rodin s dětmi po České republice.

V projektu *Chytré prázdniny* se spojilo pět institucí Jihomoravského kraje a umožnilo dětem z 1.–4. tříd základních škol bezplatný vstup do svých areálů. Archeopark Pavlov byl jednou z nich, další pak Hvězdárna a planetárium Brno, Mohyla míru, VIDA! science centrum a Zoo Brno.

Poslední z projektů zrealizoval Archeopark Pavlov s Jihomoravským centrem pro mezinárodní mobilitu – organizací, která pomáhá nadaným dětem. Těm v roce 2021 nabídl Archeopark Pavlov letní dětskou muzejní stáž. Jednalo se tak o obdobu již tradičně probíhající muzejní stáže pro vysokoškolské studenty. Stáže se v několika červencových termínech účastnili dva vybraní žáci.

• Vlastní programy organizované archeoparkem

Programy připravované odbornými pracovníky archeoparku jsou zaměřeny jednak na děti (především naučné hry), jednak na návštěvníky s hlubším zájmem o archeologii, kteří se chtějí dozvědět víc, než nabízí vlastní expozice (přednášky a tematické workshopy).

Omezení způsobená covidovou pandemií ovlivnila celý průběh sezony archeoparku včetně plánu doprovodných programů již tradičně zde organizovaných. Zahájení sezony až během května znemožnilo například uspořádat program v průběhu zdejšího fašanku nebo Velikonoc. Další programy se musely uskutečnit ve značně omezeném režimu daném maximální povolenou kapacitou osob shromážděných v uzavřeném prostoru (Muzejní noc, Den dětí). Přesto se podařilo naplnit sezonu roku 2021 řadou zajímavých akcí, které díky tomu, že se konaly pod širým nebem, mohlo navštívit větší množství účastníků.

Workshop pravěkých technologií *Lovecká osada* – od kamenné suroviny k pravěké zbraní

Lektor Jan Pulpán coby zdatný potomek lovců mamutů (foto archiv Archeoparku Pavlov)

Den dětí – Za vlky do archeoparku

5. června 2021

Vzhledem k omezeným možnostem komunikace v rámci proticovidových opatření nebylo možno pracovat s dětmi formou plnění úkolů u jednotlivých stanovišť, proto byl vytvořen pouze jednoduchý pracovní list, který se věnoval vlkům, neboť hlavním tématem archeoparku pro sezonu 2021 byl vlk z Pavlova, který žil poblíž lidských obydlí již v době lovců mamutů.

Akci navštívilo celkem 202 návštěvníků, z toho 74 dětí.

Muzejní noc – Archeologie aneb Nejsme na to sami

19. června 2021

Návštěva vnitřních prostor archeoparku v rámci Muzejní noci byla možná pouze po předchozí rezervaci a do expozice se v průběhu večera mohlo podívat jen 120 návštěvníků – kapacita byla omezena pouze na 30 návštěvníků na hodinu. Program ve venkovním areálu archeoparku však toto omezení vynahradil a zúčastnilo se jej zhruba okolo 500 návštěvníků. Na přilehlé louce bylo možné posedět u ohně s „profesionálním pračlověkem“ Petrem Rajnochem, který zájemce zasvěcoval do činností nezbytných pro život pravěkého člověka. Návštěvníkům se věnovali také edukační pracovníci s již zavedenými programy, k příjemné atmosféře přispívala mikulovská kapela For People.

Protože nebylo možné zajistit původně plánovanou formu večera, který měl být věnován mezioborové spolupráci – dle podtitulu akce *Archeologie aneb Nejsme na to sami!* –, uveřejňovali pracovníci archeoparku ještě před Muzejní nocí na sociálních sítích postupně zajímavosti z jednotlivých oborů, které moderní archeologie využívá. Představeny tak zde byly antropologie, archeozoologie, archeobotanika, kunsthistorie a IT technologie.

Archeopark po setmění

31. července 2021

Již čtvrtým rokem proběhly v archeoparku v rámci jednoho večera noční prohlídky, o které bývá mezi návštěvníky velký zájem. Akci bylo možno navštívit pouze na základě rezervace, počet přítomných lidí byl omezen. Ve dvou komentovaných prohlídkách, které se konaly ve spolupráci s brněnským Archeologickým ústavem, se účastníci dozvěděli nejen o dávné době lovců mamutů, ale také o době nedávné – o výstavbě vlastního areálu a jeho fungování.

Noční prohlídky navštívilo 59 zájemců.

Workshop pravěkých technologií I – Lovecká osada

21. srpna 2021

Již pátou sezónu se v archeoparku konaly workshopy věnované materiálům a technikám jejich zpracování – takovým, které využívali pravěcí lidé. Zároveň se workshop zabýval běžným životem, v němž se tito lidé museli postarat o své bezpečí a výživu.

První workshop zpracovával téma pravěkého lovu, které je pro návštěvníky nejpřitažlivější. Vedli jej zkušení lektori: Jan Pulpán (*Jak obléci pračlověka*), jenž se ve svých výukových programech zaměřuje na „každodennost“ pravěkých lidí, experimentální archeolog Petr Zítka (*Jak na pazourek*) a kameník Jaroslav Fieger. Účastníci workshopu si spolu s lektory prošli celý proces pravěkého lovu, a to od výroby zbraně přes lovecký rituál až po vlastní techniky lovu. S Petrem Zítkou si zájemci mohli vyzkoušet způsoby štipání kamene a seznámit se s jednotlivými druhy kamenné suroviny užívané v období lovců mamutů. Jaroslav Fieger se zaměřil na techniky broušení hrotů a čepelí a na následnou kompletaci zbraní, od Jana Pulpána se návštěvníci dozvěděli o technice lovu.

Program workshopu probíhal na louce u archeoparku po celý den a zúčastnilo se jej 599 návštěvníků.

Workshop pravěkých technologií II – Pravěké nitky, šňůry a provázky

28. srpna 2021

Druhý workshop pravěkých technologií proběhl ve spolupráci s lektory z Centra tradičních technologií Příbor, pobočky Muzea Novojičínska. Workshop zavedl návštěvníky do světa jemné práce pravěkého „textilnictví“ a předvedl, jak se v pravěku pracovalo s kopřivovým nebo lipovým lýkem. Na praktických ukázkách lektorů – vedených PhDr. Václavem Michaličkou, Ph.D. – mohli účastníci workshopu sledovat, jak v pravěku vznikaly „nitky, šňůry a provázky“. Vystaveny zde byly také výrobky z nich zhotovené.

Program workshopu probíhal opět na louce u archeoparku po celý den a zúčastnilo se jej 516 návštěvníků.

Účastníci workshopu *Lovecká osada* se záhy přesvědčili, že pravěcí lovci museli být velmi zdatní a zruční (foto archiv Archeoparku Pavlov)

Den otevřených dveří v Archeoparku Pavlov

18. září 2021

Den otevřených dveří v Archeoparku Pavlov se konal ve spolupráci s organizací Eurocentrum Brno, Ministerstvem pro místní rozvoj ČR a programem „Kde fondy EU pomáhají“. Archeopark se tak otevřel všem, kteří se zajímají nejen o archeologii, lovce mamutů, ale také o projekty v oblasti kultury financované z fondů Evropské unie. Po celý den bylo muzeum pro veřejnost otevřeno zdarma a navštívilo jej 1 161 lidí.

Workshop pravěkých technologií III – Zrození venuše

25. září 2021

Workshop byl poprvé zaměřen na technologii, která dala světu slavnou Věstonickou venuši – na výrobu keramiky. Pod vedením lektora Petra Rajnocha si mohli účastníci workshopu vyzkoušet výrobu hliněných figurek představujících zvířata i lidské postavy, jejich zdobení, výpal v otevřeném ohništi i způsoby jejich zavěšování. Součástí ukázky výroby keramiky byla i výroba nástrojů k opracování hlíny, bylo možné si vyzkoušet drcení a použití barviv a také kostěného prachu, který tvořil přísadu do hliněné hmoty v nejstarší keramice. Praktickou činnost pak mohli zájemci doplnit účastí na vědomostní hře věnované objevu Věstonické venuše v roce 1925. Akce se zúčastnilo celkem 508 návštěvníků.

Den architektury v archeoparku

1. října 2021

Archeopark se již pravidelně zapojuje do celorepublikového festivalu *Den architektury*, během něhož se nabízí volný vstup do různých architektonicky zajímavých a významných objektů a také jedinečná možnost navštívit desítky běžně nepřístupných památek. Festival pořádá spolek Kruh, který se již dvacet let věnuje propagaci architektury, veřejnosti představuje kvalitní současnou architekturu a otevírá smysluplnou diskusi mezi

architekty a obyvateli měst a obcí. Archeopark Pavlov spolek zařadil do svého seznamu zajímavých současných staveb a muzeum zde každoročně nabízí veřejnosti v rámci *Dne architektury* komentované prohlídky s autorem projektu budovy Ing. arch. Radko Květem a s kurátorkou muzea. Archeopark byl tento den zdarma přístupný veřejnosti a navštívilo jej 183 lidí, z nichž 40 se zúčastnilo dvou komentovaných prohlídek.

Mezinárodní den archeologie

16. října 2021

Archeopark Pavlov se v roce 2021 opět připojil k akcím *Mezinárodního dne archeologie* a připomněl tento svátek představením originálu pravěkého artefaktu z období lovců mamutů – tentokrát se jednalo o nález z místní archeologické lokality, a to lebku pravěkého vlka, jehož skelet byl nalezen při záchranném archeologickém výzkumu před zahájením stavby archeoparku. Navštívit archeopark bylo možné po celý den zdarma a zájemci se mohli zúčastnit komentovaných prohlídek. Téma vlka doprovodila také přednáška RNDr. Libuše Veselé z olomoucké zoologické zahrady, věnovaná tamnímu chovu vlků. Akce se zúčastnilo 621 návštěvníků.

VÍKEND OTEVŘENÝCH ZAHRAD

12. a 13. června 2021

Víkend otevřených zahrad, pořádaný ve druhém červnovém víkendu, se v roce 2021 nesl v duchu barokní doby. Návštěvníkům prezentoval barokní zahradní architekturu a představil mikulovskou zámeckou zahradu té doby. Šesti komentovaných prohlídek v průběhu obou dnů se účastnilo okolo 120 zájemců. Exkurze, vedené botanikem muzea, přiblížily návštěvníkům architektonický koncept zahrady, ale kromě toho se věnovaly také osvětě v ochraně přírody a krajiny i osvětě v ochraně jedinečných památek, jakou je i mikulovský zámecký areál. Pro děti byl v botanické a růžové zahradě připraven po oba dny program *Barokní herna* s výtvarnou dílničkou věnovanou barokní zahradě, kterého se zúčastnila téměř stovka dětí. Zároveň byla v tomto termínu spuštěna nová úkolová aplikace *HraVýlety*, provázející návštěvníky zámeckou zahradou; aplikaci připravily pracovníce propagace a edukace.

Na stanovišti pod salou terenou probíhal také v obou dnech hudebně-vzdělávací program *Hudební cesta kolem světa* a v sobotu odpoledne se tu konalo divadelní loutkové představení *Pták Ohnivák*. Hudební cestou prošlo kolem 40 dětí, s ptákem Ohnivákem se seznámilo 25 dětí. Celý *Víkend otevřených zahrad* byl pro všechny návštěvníky zdarma.

NOČNÍ PROHLÍDKY ZÁMKU

2. a 16. července, 13. srpna 2021

Ve dvou červencových a jedné srpnové středě se otevřely zámecké brány návštěvníkům ke komentovaným prohlídkám pořádaným ve večerních hodinách. Mezi 20. a 24. hodinou se uskutečnilo vždy třináct prohlídek, na nichž návštěvníky zámeckými sály provázely postavy z mikulovských dějin. Ty své hosty postupně v devíti zastaveních seznamovaly s historií zámku a panství i s pověstmi a legendami po staletí zde tradovanými. Na nádvoří a východní terase byl připraven také doprovodný program. V rámci 39 nočních prohlídek zámekem prošlo 515 návštěvníků.

MORAVSKÝ PARNAS – DIVADELNÍ FESTIVAL MIKULOV

29.–31. července 2021

Festival barokního divadla Moravský Parnas Johanna Georga Gettnera připomíná bohatou barokní divadelní historii města a představuje dobu, kdy Mikulov patřil k důležitým středoevropským divadelním centrům s rozvinutou zámeckou a díky piaristům i školskou divadelní kulturou.

V rámci divadelního festivalu se ve dnech 30.–31. července 2021 konalo na mikulovském zámku již podruhé *Letní teatrologické sympozium*, jehož pořadateli byly Kabinet pro studium českého divadla, Institut umění – Divadelní ústav a Regionální muzeum v Mikulově. Cílem sympozia bylo popularizační formou přiblížit badatelské zajímavosti či zvláštnosti z různých okruhů jak teatrologických, muzikologických, tak i historických výzkumů.

Na nádvoří mikulovského zámku se 30. července 2021 prezentovalo japonské Divadlo Kjógen s několika svými komedii tohoto žánru („kjógen“ – umně vyšperkovaná slova) – představujícími divadelní formu rozvinutou již v polovině 14. století. Večer 31. července 2021 festival ukončilo představení skupiny Geisslers Hofcomoeoedianten hrou *Raut* na motivy známých i méně známých bajek francouzského básníka Jeana de La Fontaine, a to v režii jednoho z nejsobitějších a nejvýraznějších loutkářů současného divadla Matiji Solceho.

KURÁTORSKÉ PROHLÍDKY ZÁMKU

V sezoně 2021 se v Regionálním muzeu v Mikulově uskutečnily tři kurátorské prohlídky – expozicí *Touha a důstojnost – Sběratelství rodu Dietrichsteinů, Zámeckou knihovnou* a výstavou *Keltové pod Pálavou*. Jednotlivých prohlídek se zúčastnilo okolo dvaceti návštěvníků.

DNY OTEVŘENÝCH ATELIÉRŮ

25.–26. září 2021

V Jihomoravském kraji již po jedenácté otevřeli malíři, sochaři, grafici, keramici, šperkaři a další umělci a výtvarníci své dílny, ateliéry a studia nebo představili své práce ve výstavních prostorách. Akce, pořádaná Jihomoravským krajem prostřednictvím Galerie výtvarného umění v Hodoníně, byla určena jak odborníkům, tak široké veřejnosti. Regionální muzeum v Mikulově nabídlo jako doprovodný program této kulturní události výstavu *Mikulovské výtvarné sympozium Dílna '21*, která byla v těchto dnech volně přístupná. Současně se muzeum zapojilo do projektu prezentace „Mistrů tradičního řemesla“ a poskytlo své prostory nositelům tohoto ocenění, kteří během Dnů otevřených ateliérů prezentovali své umění. Mikulovský zámek hostil Milana Strmisku – Mistra tradiční rukodělné výroby Jihomoravského kraje, který zde návštěvníkům předváděl zpracování perleti.

MEZINÁRODNÍ DEN ARCHEOLOGIE

16. října 2021

V rámci Mezinárodního dne archeologie se 16. října 2021 na mikulovském zámku zdarma otevřela veřejnosti expozice *Římané a Germáni v kraji pod Pálavou* a výstava *Keltové pod Pálavou*. Návštěvníkům se věnovali odborní pracovníci podílející se na realizaci těchto výstav a pro děti byly připraveny pracovní listy. V Archeoparku Pavlov byl vystaven originál lebky vlka z Pavlova, žijícího v období zdejších lovců mamutů, a zájemci se mohli zúčastnit komentovaných prohlídek.

Kulturně-výchovná činnost – zaměřená na region

PŘEDNÁŠKY A OBORNÉ SLUŽBY PRO VEŘEJNOST I ORGANIZACE

- Botanická exkurze zámeckými zahradami s botanikem muzea – organizovaná pro studenty environmentálního inženýrství z Vysoké školy báňské v Ostravě (18 osob)
- Dvě exkurze sbírkami a expozicemi muzea v rámci pracovních činností (tzv. kariérní poradenství) – pro Základní školu Mikulov, Hraničářů (40 osob)
- Ornitologická přednáška o ptácích Lednických rybníků – organizovaná v rámci *Víkendu otevřených zahrad* na Zahradnické fakultě Mendelovy univerzity v Brně

Historický odkaz židovských tradic, kultury a gastronomie ve městě, kde kdysi žila velmi silná židovská komunita, připomínají každoročně *Dny židovské kultury*. V mikulovské synagoze se v roce 2021 konala výuka židovských tanců s brněnskou taneční skupinou Miriam a česká jazzová zpěvačka Petra Ernyeiová svým koncertem kromě jiného vzdala počtu židovským skladatelům – jazzovým, muzikálovým i tradičním. (foto Josef Šuba)

- Zoologická přednáška o fauně močálovitě krajiny zvané Pantalan na jihozápadě Brazílie – pro mikulovské seniory
- Přednáška s důrazem na náplň odborné práce archeologa v muzeu – pro maturanty mikulovského gymnázia (24 osob)
- Přednáška s důrazem na náplň odborné práce historika v muzeu – pro maturanty mikulovského gymnázia (24 osob)
- Přednáška s důrazem na náplň odborné práce správce rodové knihovny Dietrichsteinů v muzeu – pro maturanty mikulovského gymnázia (24 osob)
- Přednáška o historii mikulovské židovské čtvrti, dějinách mikulovského zámeckého divadla a zámecké knihovně – pro studenty a pedagogy Katedry pomocných věd historických a archivního studia Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze (47 osob)

SLUŽBY BADATELŮM

- Prezenční studium archeologických sbírek provedli čtyři badatelé: Bc. Zdeněk Omelka – studium archeologického materiálu z archeologických lokalit v okolí Valtic, Mgr. Petra Goláňová, Ph.D. – studium laténských lokalit na Břeclavsku, Mgr. Kristýna Doležalová – studium zrnitěrek z doby bronzové, Marek Pavlík – studium laténských prstenů.
- V rámci podsbírky *Fotografie, pohlednice, videozáznamy* spočívaly služby badatelům především v rešerších a skenování fotografií pro užití v publikacích, pro odborné studie a přednášky.
- Z podsbírky *Fotografie, pohlednice, videozáznamy* si Moravské zemské muzeum vybralo pro novou expozici film *Podlužácké hody v Lanžhotě*, jehož kopie mu byla zapůjčena.
- Podsbírku *Fotografie, pohlednice, videozáznamy* navštívili dva badatelé pro své soukromé iniciativy a prohlédli si celkem 49 sbírkových předmětů.
- Podsbírku *Pisemnosti a tisky* navštívili dva badatelé pro své soukromé iniciativy a prohlédli si celkem 16 sbírkových předmětů.
- V letních měsících vykonávala v muzeu povinnou muzejní praxi studentka druhého ročníku Filozofické fakulty Masarykovy univerzity z Ústavu evropské etnologie. V nově budovaném etnologickém depozitáři pomáhala při vytváření lokačního seznamu a při jeho celkové organizaci. V depozitáři textilu provedla pravidelnou revizi, připravovala vybrané oděvy k fotodokumentaci, pracovala s kartami apod.

SPOLUPRÁCE S REGIONÁLNÍMI ORGANIZACEMI A INSTITUCEMI

• Spolupráce muzea s Muzejním spolkem v Mikulově

Dlouholetá spolupráce Regionálního muzea s Muzejním spolkem v Mikulově pokračovala v roce 2021 přípravami vzdělávacích aktivit pro veřejnost.

• Spolupráce muzea s městem Mikulovem

Muzeum úzce spolupracuje s městem na realizaci jednotlivých ročníků *Mikulovských výtvarných symposií „dílna“* a pečuje o rozsáhlou výtvarnou sbírku vznikající v průběhu těchto symposií.

Muzeum se pravidelně podílí na přípravě některých textových i obrazových podkladů k propagačním a informačním materiálům realizovaných městem, případně dle potřeby poskytuje odbornou konzultaci při zpracování takovýchto tiskovin, informačních tabulí apod. V roce 2021 se jednalo o zápůjčku historických fotografií a konzultace ohledně redakční práce.

• Spolupráce s Archeologickým ústavem AV ČR, Brno, v. v. i. (pracoviště Dolní Věstonice)

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., se podílel na odborné náplni expozice Archeoparku Pavlov a vazba mezi oběma organizacemi je trvale udržována. Pracovníci

Pravěké nitky, šňůry, provázky – to byl další Workshop pravěkých technologií. Trpělivost při práci s provázky a nitkami musela být pro naše pravěké předky nezbytností. (foto archiv Archeoparku Pavlov)

Archeologického ústavu se pravidelně zapojují do akcí pořádaných archeoparkem v roli odborných průvodců nebo doplňují programy archeoparku tematickými přednáškami reflektujícími aktuální vědecké trendy v oboru. Archeologický ústav se podílel také na projektu *Interaktivní rozšíření expozice archeoparku*, nabízející návštěvníkovi aktivní zapojení do prohlídky expozice.

Výsledkem vzájemné spolupráce bývají také zajímavé výstavy vytvářené ke konkrétním tématům zpracovaným v expozici archeoparku – například prezentace unikátních originálních artefaktů. V roce 2021 se jednalo o lebku pravěkého vlka nalezeného v areálu zdejšího paleolitického sídliště. Archeopark se také zapojil do programu *Archeoléto*, pořádaného pražským i brněnským Archeologickým ústavem AV ČR, které organizovanými terénními procházkami představovaly veřejnosti nejzajímavější archeologické lokality po celé České republice. V našem regionu procházka vedla trasou

archeostezky Dolní Věstonice – Pavlov a pracovníci brněnského archeologického ústavu po ní již druhým rokem v několika termínech provedli zájemce a exkurzi doplnili odborným výkladem.

Muzeum se zapojilo do projektu „Společnými silami“, jehož organizátorem je Archeologický ústav AV ČR Brno, v. v. i., ve spolupráci s Jihomoravským krajem, který je zacílen na aktivní a odpovědnou spolupráci detektorářů a veřejných institucí. Muzeum v rámci projektu připravilo komentovanou prohlídku výstavy *Keltové pod Pálavou* a přednášku k problematice detektoringu.

• Spolupráce s CHKO Pálava (Agentura ochrany přírody a krajiny)

Správa CHKO Pálava umožňuje botanickému oddělení muzea přístup do náleзовé databáze NDOP (Nálezová data ochrany přírody) a s jeho pracovníkem konzultuje záležitosti týkající se managementu a ochrany spravovaných botanických lokalit a koordinuje sběr divokých rostlin. Správa CHKO Pálava spolupracuje s muzeem při edukačních akcích, jejichž součástí jsou témata týkající se přírody a její ochrany, a podílí se rovněž na přípravě projektu Domu přírody Pálavy v Dolních Věstonicích. V roce 2021 se recipročně pracovníci muzea podíleli na přípravě scénáře pro naučnou stezku budovanou CHKO Pálava, která by měla vzniknout v areálu Dunajovických kopců – navrhovali náměty vztahující se k historii kraje a historii zdejšího vinohradnictví a vinařství. Připravili také podklady pro informační tabuli do prostoru Mariánského mlýna.

• Spolupráce s Domem dětí a mládeže Mikulov

Muzeum zajišťuje Domu dětí a mládeže odbornou vzdělávací bázi, především celoročně spolupracuje s jeho přírodovědným kroužkem. Pro letní příměstský tábor organizovaný Domem dětí poskytlo muzeum v roce 2021 jak prostory, tak program, jímž děti provázela muzejní edukační pracovnice.

• Spolupráce s TIC Mikulov

Dlouhodobě funguje účelná spolupráce muzea a Turistické informační kanceláře Mikulov při realizaci programů stěžejních kulturních mikulovských akcí. Novým počinem byla v roce 2021 spolupráce na přípravě malých tematických výstav ve veřejně přístupných venkovních vitrinách, které připomínaly tradice na Mikulovsku. První z nich byla instalována k Velikonocům, další pak k Pálavskému vinobraní a ke svátku sv. Martina. Muzeum také poskytovalo fotografie ze svých sbírek, které TIC prezentovalo v tematických příspěvcích na facebookové stránce *Mikulovsko*.

• Spolupráce se Spolkem přátel židovské kultury v Mikulově

Spolupráce se Spolkem přátel židovské kultury spočívá tradičně zejména v přípravě programu *Dnů židovské kultury* a v aktivní účasti na této akci. V roce 2021, kdy se Dny židovské kultury uskutečnily mimořádně už v posledním srpnovém víkendu, se v režii muzea konalo páteční zahájení slavnosti a nedělní část programu.

• Spolupráce se sdružením EKOVÍN – Svaz integrované a ekologické produkce hroznů a vína

Muzejní botanik se podílí na výzkumu druhového složení bylin v meziřadí vinic, který je součástí projektu INTERREG V-A Rakousko – Česká republika: FlorWin: *Biodiverzita vinic jižní Moravy a Dolního Rakouska*, jehož řešitelem je Svaz integrované a ekologické produkce hroznů a vína. Zároveň poskytuje dle potřeby odborné poradenství.

• Spolupráce se Seniory České republiky, z. s., Základní organizace Mikulov

Mikulovští Senioři v rámci svých programů poměrně často využívají možností spolupráce s muzeem, které pro ně prostřednictvím svých odborných pracovníků zajišťuje především přednášky a besedy.

• Spolupráce s Městským muzeem a galerií v Břeclavi

Etnograf Regionálního muzea v Mikulově je členem komise pro sbírkotvornou činnost Městského muzea a galerie v Břeclavi.

SPOLUPRÁCE S MIMOREGIONÁLNÍMI ORGANIZACEMI A INSTITUCEMI

Vzhledem k omezením provozu kulturních institucí vyplývajícím z pandemické situace byla také spolupráce s organizacemi s vazbou na kulturu do značné míry redukována, ve své základní obsahové podstatě však zůstala zachována.

- Spolupráce s Federací židovských obcí na udržitelnosti projektu *Deset hvězd – revitalizace židovských památek v České republice*, z jehož finančních prostředků byla opravena a s nímž je nadále spojena Horní synagoga.
- Spolupráce s příhraničními muzei na části projektu I-CULT týkající se turistického ruchu na česko-rakouské hranici, řešerše atraktivních míst za Břeclavsko a Hodonínsko (Internationale Kultur-plattform: integrovaná spolupráce kulturních organizací a institucí čtyř krajů česko-rakouského příhraničí prostřednictvím odborných badatelských skupin a sítí vzájemně propojených odborných pracovišť muzeí a galerií všech partnerů, které řeší konkrétní společná témata a zpracovávají je do společných výstupů).
- Spolupráce s Národním zemědělským muzeem v Praze – Regionální muzeum v Mikulově je součástí Sítě zemědělských muzeí (zařazeny jsou v ní vinařské expozice *Tradiční vinařství na Moravě* a *Víno napříč staletími*), kterou organizuje Národní zemědělské muzeum.

KONCERTY A JINÉ KULTURNÍ AKCE

Koncerty, při nichž bylo muzeum pořadatelem či spolupořadatelem:

13. 8. 2021	koncert Mozart na Moravě (MgA. Michal Lieberzeit)
21.–26. 8. 2021	tři koncerty v rámci XXII. ročníku klavírních kurzů Audaces fortuna iuvat (ZUŠ Mikulov)
29. 8. 2021	koncert v rámci 5. ročníku Lednicko-valtického hudebního festivalu (LVHF, z. s.)
29. 11. 2020	koncert ke Dni židovské kultury (Mikulovská rozvojová, s. r. o.)

Další kulturní akce, při nichž bylo muzeum pořadatelem či spolupořadatelem:

10. 7. 2021	Divadelní představení pro děti (Mikulovská rozvojová, s. r. o.)
10. 7.–7. 8. 2021	MVS „dílna“ 2021 – zahájení a vernisáž XXVII. ročníku symposia
30.–31. 7. 2021	Festival barokního divadla Johanna Georga Gettnera „Moravský Parnas“ (Kabinet pro studium českého divadla, Institut umění – Divadelní ústav)
7. 8. 2021	Divadelní představení pro děti (Mikulovská rozvojová, s. r. o.)

Kulturně-výchovná činnost – s nadregionálním dosahem

KULTURNÍ AKCE, PŘI NICHŽ BYLO MUZEUM POŘADATELEM ČI SPOLUPOŘADATELEM:

• Mezinárodní taneční soutěž JARO 2021

Hlavní pořadatel: „Morava“ – spolek příznivců sportovního tance jižní Moravy, z. s.
29. května 2021

Na mikulovském zámku proběhl další ročník taneční soutěže ze série Českomoravského poháru 2021. Soutěž se konala ve standardních tancích a latinsko-amerických tancích a účastnily se jí taneční páry z České republiky, Slovenska a Polska.

Třetí Workshop pravěkých technologií nesl název *Zrození venuše*. Kromě této slavné keramické figurky si účastníci workshopu zkusili vyrobit také figurky zvířat a vypálit je v otevřeném ohništi. (foto archiv Archeoparku Pavlov)

Takhle nějak i naši předkové předávali své zkušenosti a umění nové generaci (foto archiv Archeoparku Pavlov)

• Mikulovské výtvarné sympozium – Dílna '21

Hlavní pořadatel: město Mikulov

10. července – 7. srpna 2021

Sbírka Mikulovského výtvarného sympozia, jejímž vlastníkem je město Mikulov, svým rozsahem a délkou časového období, v němž je vytvářena, uceleně prezentuje umělecké směry a typy výtvarné produkce v České republice v posledních téměř třiceti letech. Sbírka je uložena v Regionálním muzeu v Mikulově v prostorách s depozitárním režimem.

• Festival barokního divadla Johanna Georga Gettnera „Moravský Parnas“

Hlavní pořadatelé: Spolek pro Konvent a Kabinet pro studium českého divadla, Institut umění – Divadelní ústav

29.–31. července 2021

V rámci Festivalu barokního divadla se na zámku uskutečnilo již druhé *Letní teatrologické sympozium* a pro veřejnost se ve venkovním prostoru odehrála dvě divadelní představení.

• Klavírní kurzy *Audaces fortuna iuvat*

Hlavní pořadatel: Základní umělecká škola Mikulov pod záštitou města Mikulova a Filharmonie Brno

20.–27. srpna 2021

XXII. ročník kurzů, tradičně s vynikajícím pedagogickým obsazením, nabídl frekventantům kromě odborného vedení též tematické přednášky a semináře a představil profesionální umělce i účastníky kurzů v rámci třech koncertů.

• Mezinárodní konference *Můj pohled na železnou oponu*

Hlavní pořadatel: Sdružení Paměť, z. s.

15. listopadu 2021

Konference s tematikou železné opony a nesvobody v období totality pořádá Sdružení Paměť na zámku každoročně a muzeum se na této akci dlouhodobě podílí.

Regionální muzeum v Mikulově dokončilo v roce 2021 generální obnovu Památníku bratří Mrštíků v Divákách a 29. září 2021 jej slavnostně otevřelo. Stavební úpravy respektovaly podobu domu z období, kdy v něm žil Vilém Mrštík. Autenticitu interiéru podpořilo také vybavení prostor původním nábytkem, dosud uloženým v muzejních depozitářích. (foto Milan Karásek a Jaroslav Prokop)

Nová expozice Památníku bratří Mrštíků v sobě kombinuje prezentaci tradice, postavenou na originálních artefaktech, s moderními výstavními prvky – využívá hlavně audiovizuální techniku s krátkými filmy. Jejich prostřednictvím návštěvníky po domě provázejí samotní členové rodiny Mrštíků – bratři Vilém a Alois a Vilémova žena Božena. (foto Jana Křivánková)

NÁVŠTĚVNOST

Návštěvníci expozic a výstav:

Expozice na zámku v Mikulově	51 175 osob
Archeopark Pavlov	77 611 osob
Synagoga	6 664 osob
Památník bratří Mrštíků	220 osob
Celkem	135 670 osob

Návštěvníci doprovodných programů k výstavám a expozicím, návštěvníci kulturně-výchovných akcí a účastníci symposií, konferencí a seminářů a dalších akcí: **17 346 osob.**

Návštěvníci akcí pořádaných pro jiné instituce:

Společenské akce, plesy, koncerty	17 akcí	5 826 osob
Jednání krajských, politických a státních institucí	1 akce	24 osob
Vinařské akce pro veřejnost včetně Pálavského vinobraní	4 akce	16 720 osob
Programy pro děti	6 akcí	358 osob
Firemní, spolkové a soukromé akce, konference	32 akcí	2 947 osob
Celkem	60 akcí	25 875 osob

Celková návštěvnost muzejních expozic a výstav v rámci turistických prohlídek v roce 2021 dosáhla počtu 135 670 osob (srov. s rokem 2020 = 100 983 osob) – tedy více než v roce 2020, ale méně než v roce 2019 (178 346 osob). Také v roce 2021 se pochopitelně projevila vládní omezení vyhlášená v důsledku pandemie covidu-19, například zahájení sezony bylo posunuto až na polovinu května 2021. Letní a podzimní část sezony proběhla bez zkrácení, byť s omezeními (muzeum pořádalo opět tradiční Muzejní noc a mohly se konat oblíbené noční prohlídky s doprovodným programem).

V rámci festivalu *Dne architektury* zve Archeopark Pavlov veřejnost na komentované prohlídky s autorem projektu budovy Ing. arch. Radko Květem (foto archiv Archeoparku Pavlov)

Kromě návštěvníků, již prošli expozicemi a výstavami, pobývalo v prostorách Regionálního muzea v Mikulově dalších 43 221 osob při společenských akcích, vernisážích výstav a koncertech, doprovodných programech, edukačních programech, přednáškách, sympoziích, konferencích, seminářích, firemních a jiných akcích. Také počet těchto akcí byl omezen epidemiologickou situací, stejně tak i počet jejich účastníků. V roce 2021 tedy navštívilo muzeum celkem 178 891 osob (srov. s rokem 2020 = 111 893 osob, naproti tomu v roce 2019 = 236 996 osob).

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

Publikační činnost

MONOGRAFIE

- **Lexikon času minulého – Současnost jihomoravských památek**
- **Lexikon zu den vergangenen Zeiten – Gegenwart der Denkmäler Südmährens**

Regionální muzeum v Mikulově realizovalo v rámci projektu I-CULT (Mezinárodní kulturní platforma, program přeshraniční spolupráce INTERREG V-A Rakousko – Česká republika) publikaci dokumentující a přibližující kulturní dědictví prezentované především v pamětových institucích Jihomoravského kraje.

Publikace se v deseti kapitolách postupně zaměřuje na nejstarší osídlení regionu, památky duchovní i světské, lidovou kulturu, také vinohradnictví a vinařství, památky technické a vojenské, moderní umění a též přírodu. V jednotlivých obrazech – tvořených kratšími texty strukturovanými do mozaiky faktů a příběhů, doplněnými bohatým fotografickým materiálem – představuje Jihomoravský kraj v historickém kontextu, jak jej prezentují muzea, galerie i jiné instituce, a nabízí vhled do souvislostí, které zdejší krajinu, její charakter, obyvatele a jeho tradice utvářely.

Publikace byla vydána v samostatných mutacích v českém a německém jazyce.

Texty: kolektiv autorů

Editor: Ing. Stanislava Vrbková

Lektor: Mgr. Petr Kubín

Grafické zpracování: doc. ak. mal. Karel Haloun, MgA. Jan Zich

Foto: doc. MgA. Jaroslav Prokop

SBORNÍKY

- **RegioM 2020**

RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 29 (2020)

ČLÁNKY

- **Ve sborníku RegioM:**

MACHÁČEK, Petr: Ptáci na Nesytu v roce 2020, RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 29 (2020), s. 39–49.

FLÍDR, Aleš – JÍLEK, Jan – KYSELA, Jan – PARMA, David – PŘICHYSTAL, Antonín – ŠUBA, Josef – TRAMPOTA, František: Kamenná plastika lidské hlavy od Hustopečí u Brna, Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 29 (2020), s. 67–80.

JANDOVÁ, Kristýna: Lovecká kultura a její ozvěny v krajině mikulovského panství za časů prvních Dietrichsteinů – 1. část, Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 29 (2020), s. 111–122.

SOLDÁNOVÁ, Anna: Muzeum zavřené ≠ spící, Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 29 (2020), s. 142–150.

VRBKOVÁ, Stanislava: Rok 2020 v Regionálním muzeu v Mikulově, Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 29 (2020), s. 153–198.

• **V materiálech jiných organizací:**

PIAČKOVÁ, Kristína – TRAMPOTA, František: Jevišovka (okr. Břeclav), Přehled výzkumů, roč. 62 (2021), č. 1, s. 212–213.

PIAČKOVÁ, Kristína – TRAMPOTA, František: Klentnice (okr. Břeclav), Přehled výzkumů, roč. 62 (2021), č. 1, s. 240 a 271.

V rámci Mezinárodního dne archeologie se v říjnu zdarma otevřely veřejnosti expozice *Římané a Germáni v kraji pod Pálavou* a výstava *Keltové pod Pálavou*, kterou si děti mohly doslova osahat (foto Darina Moravanská)

- PIAČKOVÁ, Kristína – TRAMPOTA, František: Pavlov (k. ú. Pavlov u Dolních Věstonic, okr. Břeclav), Přehled výzkumů, roč. 62 (2021), č. 1, s. 248 a 277.
- PIAČKOVÁ, Kristína – TRAMPOTA, František: Sedlec (okr. Břeclav), Přehled výzkumů, roč. 62 (2021), č. 1, s. 281.
- PIAČKOVÁ, Kristína – TRAMPOTA, František: Dolní Věstonice (okr. Břeclav), Přehled výzkumů, roč. 62 (2021), č. 2, s. 221.
- PIAČKOVÁ, Kristína – TRAMPOTA, František: Drnholec (okr. Břeclav), Přehled výzkumů, roč. 62 (2021), č. 2, s. 223–224.
- ŠUBA, Josef: Zánik Mušova pohledem jeho tehdejších obyvatel, Národopisná revue, roč. 31 (2021), č. 1, s. 53–63.
- VARGOVÁ, Lenka – TRAMPOTA, František – JAROŠOVÁ, Ivana – HORÁČKOVÁ, Ladislava – NĚMEČKOVÁ, Alena – VYMAZALOVÁ, Kateřina: The possible manifestation of scurvy on skeletal remains dated to 3800–3700 BC, Anthropologie, roč. 59 (2021), č. 2, s. 193–203.

• **Botanik muzea Adam Knotek poskytl odborné materiály do článku:**

- KAPLAN, Zdeněk – DANIHELKA, Jiří – EKRT, Libor – DŘEVOJAN, Pavel – ŘEPKA, Rado-
mír – KOUTECKÝ, Petr – GRULICH, Vít – WILD, Jan: Distributions of vascular plants
in the Czech Republic. Part 10, Preslia, roč. 93 (2021), č. 3, s. 255–304.

KATALOGY A DOPROVODNÉ MATERIÁLY K VÝSTAVÁM

• **Leták pro Archeopark Pavlov**

Leták se základními informacemi o archeoparku a s plánkem okolí – v české, anglické a německé jazykové verzi

• **Plánek Archeoparku Pavlov**

Plánek v české a anglické jazykové verzi

• **Leták pro Památník bratří Mrštíků**

Leták se základními informacemi o památníku

Odborné konference a semináře

V roce 2021 neorganizovalo Regionální muzeum v Mikulově žádnou konferenci ani odborný seminář. Odborní pracovníci se aktivně či pasivně účastnili konferencí pořádaných jinými organizacemi:

- Etnograf muzea Mgr. Josef Šuba se účastnil online konference *Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě*. Navštívil zasedání Etnografické komise Asociace muzeí a galerií ČR v Kroměříži a v Jindřichově Hradci přednesl příspěvek *Renesance vinařských obyčejů a slavností na jižní Moravě* na semináři projektu česko-rakouské spolupráce v oblasti péče o společné kulturní dědictví příhraničních regionů I-CULT: Mezinárodní kulturní platforma (program přeshraniční spolupráce Interreg V-A Rakousko – Česká republika).
- Archeolog muzea Mgr. František Trampota, Ph.D., se účastnil konference *Archeologické výzkumy na Moravě a ve Slezsku 2019–2020*.

Výzkumná činnost

ARCHEOLOGIE

(odborní pracovníci František Trampota a Kristýna Piačková)

Ke všem stavebním aktivitám prováděným v regionu jak soukromými osobami, tak obcemi

i firmami zajišťovalo archeologické oddělení muzea záchranné archeologické výzkumy a vyřizovalo k nim příslušnou korespondenci s vyjádřením k jednotlivým stavebním akcím.

S pozitivním výsledkem byly provedeny záchranné archeologické výzkumy v těchto lokalitách:

- *Klentnice – Stolová hora*, drobná sondáž: doba bronzová
- *Bulhary* – u hřiště: halštát
- *Tvrdonice – Pole od Týnecka*, výzkum bude pokračovat i počátkem roku 2022: latén, doba římská

S pozitivním výsledkem byl zahájen badatelský archeologický výzkum na lokalitě:

- *Pavlov – Děvín*, výzkum bude pokračovat i v roce 2022: eneolit, doba bronzová, halštát a novověk

S negativním zjištěním byly provedeny archeologické dohledy na následujících lokalitách:

- *Bulhary* – polní cesta *Od Číny*
- *Břeclav* – plynovod LAMA 1
- *Dobré Pole* – polní cesta
- *Mikulov – Mušlov*
- *Mikulov – Pod Novou*
- *Zaječí – Nová hora*

Nedestruktivní povrchovou prospekci byly objeveny nebo ověřeny lokality:

- *Dobré Pole* – za vinařskými sklepy: eneolit
- *Sedlec – Pod Kotlem*: latén, raný středověk
- *Drnholec – Drnholecký luh*

HISTORIE

(odborní pracovníci Kristýna Jandová a Miroslav Koudela)

- Rešeršemi z archiválií Moravského zemského archivu v Brně pokračoval výzkumný úkol – Studium písemností z *Rodinného archivu Dietrichsteinů* (fond G 140), *Registratury Dietrichsteinů v Mikulově* (fond F 18) a *Velkostatku Mikulov* (fond F 72). Podařilo se získat další informace ke stavební historii zámku, o původním zámeckém mobiliáři a dietrichsteinské sbírce obrazů. Hlavním tématem archivního výzkumu byla lovecká kultura Dietrichsteinů. Výsledky výzkumu jsou využívány zejména při přípravách nové stálé výstavy a dále se zhodnocují jako cenné informace v rámci publikační činnosti a také při restaurování sbírkových předmětů.
- V zámecké knihovně pokračoval výzkum směřující k identifikaci knih z bývalé knihovny Pruskovských z Pruskova.
- Byla zahájena práce na databázi vlastníků knih z fondu mikulovské zámecké knihovny v rámci projektu PROVENIO – *Virtuální rekonstrukce rozptýlených knižních celků*. Na řešení projektu se podílejí Národní muzeum jako koordinátor projektu a dále Národní knihovna ČR a Národní památkový ústav.

ETNOGRAFIE

(odborní pracovníci Josef Šuba a Jana Křivánková)

- Etnografické oddělení v roce 2021 pokračovalo ve výzkumu zaměřeném na tradiční lidovou kulturu v regionu a probíhal také dlouhodobý úkol fotodokumentace vinařských staveb v regionu.
- Dokončovala se práce na etnografické části projektu I-CULT, financovaného z programu přeshraniční spolupráce INTERREG V-A Rakousko – Česká republika; s ní souvisela

konference věnovaná tradiční lidové kultuře – pořádaná v Jindřichově Hradci –, které se etnograf muzea aktivně zúčastnil.

- Na podzim byl zahájen výzkum obřadního tance *zavádka* z Hanáckého Slovácka. Regionální muzeum v Mikulově na výzkumu spolupracuje s Regionálním pracovištěm pro tradiční lidovou kulturu jižní Moravy. Cílem výzkumu je zpracování podkladů pro zapsání *zavádky* na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Jihomoravského kraje.
- Pokračovala spolupráce na přípravě hesláře vinařského nářadí a nástrojů, který v rámci své edice heslářů vydá Asociace muzeí a galerií.
- Byla zahájena dokumentace sepulkrálních památek okresu Břeclav, v jejímž rámci budou postupně dokumentovány hřbitovy, náhrobky významných osobností nebo náhrobky se specifickou výzdobou na území celého okresu Břeclav.
- Fotograficky byl dokumentován průběh svátku sv. Martina v Mikulově.
- Etnograf muzea se zúčastnil pravidelného setkání etnografů Jihomoravského kraje, zaměřeného na prohloubení spolupráce odborných pracovníků v rámci společného vedení výzkumů různých jevů lidové kultury a na předávání informací a podnětů z oboru.

SOUDOBÉ DĚJINY

(odborný pracovník Josef Šuba)

- Pokračoval výzkum k tématu *Hudební scéna v Mikulově*. Etnograf muzea spolu s ředitelem muzea provedli a zaznamenali rozhovor s pamětnicí – organizátorkou kulturního života v osmdesátých letech minulého století. Jedná se o dlouhodobý projekt a mapování mikulovské hudební scény bude probíhat i v následujících letech.
- V oddělení soudobých dějin byla zahájena příprava podkladů pro historickou část expozice v chystaném Domě přírody v Dolních Věstonicích. Byly vybírány předměty z obce Mušova, kterou pohřbily vody druhé Novomlýnské nádrže.
- Etnograf muzea spolupracoval s badatelem Pavlem Maškem, který v muzeu pátral po dokumentech k historii obce Břeží. Dokumenty, články a fotografie z Břeží postupně ukládal na web *pratsbrun.cz*, který na základě pozdější nabídky převzalo Regionální muzeum do své správy a bude se starat o to, aby zde shromážděné materiály byly nadále přístupné veřejnosti a bude je také postupně vhodně doplňovat.

PŘÍRODOVĚDNÝ VÝZKUM

(odborní pracovníci zoolog Petr Macháček a botanik Adam Knotek)

- Odborný pracovník oddělení botaniky pokračoval v průběžném floristickém mapování květeny Pálavy a okolí Mikulova. Zvláštní pozornost byla věnována divoce rostoucím bylinám ve vinicích a v Bulharské oboře. Celkem 19 jednodenních výprav zahrnovalo: PR Liščí vrch (1×), NPR Děvín-Kotel-Soutěska a okolí (1×), PP Dunajovické kopce a okolí (1×), NPR Tabulová (1×), Milovická (Bulharská) obora (4×), PR Milovická stráň (4×), Hrud u Bulhar (3×), NPR Křivé Jezero (4×).
- Odborný pracovník oddělení botaniky se v měsících květnu a srpnu účastnil projektu FlorWin: *Biodiverzita vinic jižní Moravy a Dolního Rakouska*, jehož řešitelem je EKO-VÍN – Svaz integrované a ekologické produkce hroznů a vína.
- Herbářové sběry muzejního botanika, které čítaly v roce 2021 celkem 79 záznamů, jsou sdíleny s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR prostřednictvím databáze NDOP (Nálezová databáze ochrany přírody) a s databází české flóry a vegetace PLADIAS.
- Odborný pracovník oddělení botaniky spolupracuje na projektu PLADIAS (databáze české flóry a vegetace) – poskytuje a přepisuje údaje z herbářových schéd do elektronické databáze. V databázi PLADIAS je k 20. 12. 2021 zaznamenáno 8 732 položek z herbáře MMI (herbář Regionálního muzea v Mikulově), z toho 756 bylo vloženo v roce 2021.
- V zoologickém oddělení pokračoval dlouhodobý průzkum věnující se ptactvu Lednických rybníků a Novomlýnských nádrží. Na Lednických rybnících bylo prováděno

S mikulovskými návštěvníky se muzejní pracovníci rozloučili poslední milou akcí roku – betlémem postaveným na zámeckém nádvoří. Na Štědrý den dopoledne se procházkou k němu vypravila bezmála stovka lidí. (foto Darina Moravanská)

pravidelné hladinové sčítání, které proběhlo 46krát. V roce 2021 byl „na nízké vodě“ Hlohovecký rybník a zahníždili zde pisily a tenkozobci. Téměř všechna hnízda však byla po deštích silným větrem rozplavena. Na rybníku se ovšem celou sezonu vyskytovalo velké množství ptáků, což bylo také předmětem dokumentace (například zde pelichalo přes 300 zrzožlávek rudozobých). Na Novomlýnských nádržích pokračovalo sledování hnízdění ptactva na ostrovech – zoolog muzea provedl sčítání hnízd všech ptáků. Proběhlo též pravidelné lednové sčítání ptáků na nádržích i rybnících jako součást mezinárodního sčítání vodních ptáků.

- Pokračoval též dlouhodobý monitoring všech hnízd čápů bílých na okrese Břeclav. V průběhu roku bylo kontrolováno 38 hnízd, z nichž 32 bylo obsazeno a z 26 se čapím párům podařilo vyvést celkem 67 mláďat, tedy o 26 více než v předchozím roce; pro čápy to byl úspěšný rok. Výsledky výzkumu byly standardně zpracovány.
- Průběžně probíhala fotodokumentace ptáků. Vzhledem k tomu, že snímky jsou v digitální podobě, a nikoliv na pevných nosičích (filmové políčko), nejsou vedeny jako sbírkové předměty. Jsou však uspořádány v PC a zálohovány. Fotografování byli zejména ptáci na Hlohoveckém rybníku a krajina a příroda v okolí Lednických rybníků.

KNIHOVNÍ FOND

- Odborná muzejní knihovna je zaměřena vedle vzdělávací literatury na literaturu regionální, vinařskou a judaika. Knihovní fond je pravidelně doplňován se zvláštním zřetelem na získávání titulů s touto tematikou a dále dle potřeb odborných pracovišť muzea. Součástí fondu jsou konzervační výtisky, které jsou ukládány ve zvláštním depozitáři. Badatelům je prostřednictvím systému KRAMERIUS též zprostředkován přístup k digitálně zpracovanému historickému periodiku týdeníku *Nikolsburger Wochenschrift*.

- K 31. prosinci 2021 obsahoval knihovní fond odborné knihovny 23 929 knihovních jednotek.
- V roce 2021 byla muzejní knihovna doplněna o 684 knihovních jednotek. Všechny přírůstky byly řádně zapsány a zkatalogizovány. Celkem 122 ks vzácných titulů přibýlo do konzervačního fondu (například *Der Südmährer* a dále velké množství především německých a rakouských publikací). Oddělení judaik se rozšířilo o 16 publikací a knihovna v Archeoparku Pavlov ke konci roku 2021 čítala již 526 titulů.
- S několika dalšími obcemi břeclavského okresu se podařilo domluvit pravidelné zasílání jejich zpravodajů/občasníků do muzea. Nově tak bude knihovna získávat zpravodaje z obcí Hustopeče (*Hustopečské listy*), Hrušky (*Hrušecké okénko*), Brod nad Dyjí (*Brodské noviny*), Lednice (*Lednický zpravodaj*), Podivín (*Podivínský zpravodaj*) a Popice (*Popický zpravodaj*).
- Výměny publikací se v roce 2021 rozšířily o spolupráci s dalšími institucemi:
Deutsches Museum v Mnichově (odborné publikace muzea)
Vlastivědné muzeum v Kyjově (věstník Vlastivědného kroužku v Žarošicích)
Západočeské muzeum v Plzni (periodikum *Folia Musei rerum naturalium Bohemiae occid*)
Muzeum východních Čech v Hradci Králové (periodikum *Acta musei reginae-hradecensis*)
- V září 2021 bylo z odborné muzejní knihovny převedeno celkem 51 publikací (z toho 25 ks z konzervačního fondu) do nově otevřené expozice Památníku bratří Mrštíků v Divákách
- Na základě dřívějších jednání s vydavatelem rakouských periodik (Hans Günter Grech, předseda Jihomoravského kulturního sdružení v Rakousku) proběhlo předání dohodnutých periodik: časopisů *Der Südmährer* (1968–2019) a ročenek *Südmährisches Jahrbuch* (1969–2020). Všechny časopisy i ročenky byly řádně zkatalogizovány a zařazeny do fondu odborné knihovny.
- S Národní knihovnou ČR byla prodloužena smlouva o deponování archivních a matričních mikrofilmů, s platností do 31. prosince 2022.

PROPAGACE

V souladu s aktuální koncepcí marketingu Regionálního muzea v Mikulově se také v roce 2021 sledovalo naplnění několika podstatných oblastí:

- Prezentace muzea s nadregionálním dosahem – spolupráce s krajskými institucemi (pro propagaci jinak zajímavé veletrhy se v roce 2021 nekonal)
- Prezentace muzea s regionálním dosahem – spolupráce s institucemi města Mikulova, destinačními společnostmi aj.
- Zkvalitnění online prezentace muzea – web, sociální sítě, newsletter aj.
- Zkvalitnění prezentace muzea v médiích s ohledem na pandemickou situaci

V oblasti spolupráce s nadregionálním dosahem navazuje muzeum na spolupráce z minulých let, tedy zejména na spolupráci s Centrálou cestovního ruchu Jihomoravského kraje, Jihomoravským krajem, Agenturou Czech Tourism a KORDIS, a. s. Muzeum zůstalo zapojeno v projektech *Brnopass*, *TOP výletní cíle jižní Moravy* a *Objevuj památky*, dále se v rámci spolupráce s Integrovaným dopravním systémem Jihomoravského kraje činnost muzea prezentovala v autobusech linkové dopravy (v gesci společnosti KORDIS, a. s.). Vzhledem k omezením v souvislosti s covidovou pandemií, která se týkala i muzejní práce a návštěvnického provozu, byla spolupráce směřována spíše k brand-buildingu (budování značky) a podržení povědomí o značce mezi potenciálními návštěvníky. Celorepublikový dosah přitom měla spolupráce s firmou Seznam.cz – v rámci služby Sklik byly propagovány výstava *Keltové pod Pálavou*, noční prohlídky a Muzejní

noc. V srpnu 2021 se muzeum prezentovalo v Olympijské vesničce v Brně programem, který sklídl velký ohlas.

V oblasti regionální spolupráce byla znovu revidována pravidla spolupráce mezi muzeem a institucemi města Mikulova – městským úřadem, Mikulovskou rozvojovou, s. r. o., TIC Mikulov a destinačními společnostmi v regionu. Byla upravena pravidla reciprocity při propagaci akcí pořádaných jednotlivými subjekty. Primárním úkolem i do budoucna je propagování muzea zejména směrem k mikulovským obyvatelům a propagace brandu jako místní značky, která se podílí na zvyšování kvality života zdejších lidí. Muzeum je spoluorganizátorem akcí, jako je *Pálavské vinobraní*, *Ozvěny zlínského filmového festivalu*, *Divadelní festival Moravský Parnas*, *Vánoční koncert*, *Slavnosti města Mikulova* apod.

Významná je zejména spolupráce s Mikulovskou rozvojovou, s. r. o., recipročně výhodná pro muzeum – v roce 2021 Mikulovská rozvojová opět bezplatně poskytla muzeu výlepové plochy města a každý měsíc stránku ve Zpravodaji města Mikulov, kterou muzeum využívalo k informování obyvatel o své činnosti.

Prezentace muzea směrem k zahraničí je ponechána v pasivní úrovni. Pokud zřizovatel nebo jiné subjekty (Centrála cestovního ruchu, TIC apod.) projeví zájem o zapojení zámku a muzea do svých projektů, muzeum jim vychází vstříc a otevírá zámek v rámci FAM tripů, press tripů, akcí pro zprostředkovatele cestovních kanceláří apod. Zároveň jim muzeum poskytuje svoje propagační materiály, které se mohou touto cestou dále distribuovat. V roce 2021 muzeum navštívilo 14 zahraničních travel bloggerů a influencerů.

V oblasti online prezentace má muzeum ještě svoje rezervy (například potřeba kvalitní analytiky webu apod.), postupně se ovšem daří tyto drobnosti řešit. Došlo k reorganizaci webových stránek *rmm.cz*, je však ještě třeba provést aktualizaci zahraničních mutací webu a následně upravit celou strukturu webových stránek – do budoucna se počítá s tvorbou samostatných stránek pro jednotlivé pobočky organizace, přičemž *rmm.cz* zůstane zastřešujícím rozcestníkem a hlavní stránkou Regionálního muzea v Mikulově.

Byly zrušeny nadbytečné inzerce, které muzeu nepřinášely užitek, a navazuje se intenzivnější spolupráce s webovými portály *www.kudyznudy.cz*, *www.cz-museums.cz* a *www.vyletnicile.cz*. Tyto portály jsou využívány zejména pro prezentaci akcí a pro budování pozice webu pomocí zpětných odkazů. Aktualizovaly se profily na webech, v nichž se muzeum představuje, u profilů, kde je žádoucí budoucí prodloužení spolupráce, byly nově nastaveny aktuální informace a doplněny fotografie. U profilů, u nichž se budoucí spolupráce nepředpokládá, se pouze aktualizovaly stávající informace.

Pro prezentaci na sociálních sítích slouží profily na Facebooku, Instagramu a profil na síti YouTube. Separátní profily má pouze synagoga (profil Horní synagoga v Mikulově), kam jsou umísťovány veškeré pozvánky na akce v synagoze a objevuje se tu také fotodokumentace těchto akcí, a dále Archeopark Pavlov. Profil archeoparku vykazuje stabilní nárůst, profil synagogy v roce 2021 fungoval omezeně, průměrně aktivitě samotné synagogy.

Obě sociální sítě (FB a IG) muzea v roce 2021 vykázaly více než 100% nárůst počtu sledujících a hlavně několikasetnásobný nárůst akcí u jednotlivých příspěvků a dosahů. Nejvíce reakcí u publika vzbuzují videa a příspěvky ze zákulisí organizace (sbírkové předměty a jejich příběhy, historické fotografie z regionu s doplněnými informacemi z historie, fotografie z příprav expozic a výstav apod.)

Regionální muzeum v Mikulově je nejčastěji medializováno v online prostoru a v tištěných periodících. Televize a rozhlas zaujímají pouze zlomkovou část PR muzea.

NÁVRHY A REALIZACE PROJEKTŮ – GRANTOVÁ ČINNOST

• Nadační fond obětím holocaustu

Z Nadačního fondu obětím holocaustu byl Regionálnímu muzeu v Mikulově v roce 2021 poskytnut grant ve výši 15 000 Kč na projekt *Kulturní a vzdělávací program v Horní*

synagoze 2021. Tento příspěvek však nebyl vyčerpán v plné výši, protože kvůli vládním opatřením souvisejícím s pandemií covidu-19 nebylo možné celý projekt realizovat. Částka 10 000 Kč byla tedy nadačnímu fondu vrácena.

V září 2021 byla odeslána žádost Nadačnímu fondu obětem holocaustu o podporu projektu *Kulturní a vzdělávací program v Horní synagoze* pro rok 2022. Projekt je vedle pořádání koncertů, divadel nebo přednášek zaměřen i na vzdělávací aktivity a osvětovou činnost. Celkové náklady projektu byly stanoveny na 40 000 Kč, z čehož 20 000 Kč by činila podpora z NFOH.

• Ministerstvo kultury ČR

Ministerstvo kultury ČR poskytlo muzeu dotaci z *Integrovaného systému movitého kulturního dědictví II*, podprogramu D – preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí (ISO II/D) ve výši 125 000 Kč na restaurování portréty Anny Marie z Liechtensteina a dotaci 2 342 420 Kč z *Programu udržitelnosti pro muzea II* na úhradu provozních výdajů muzea.

• Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

Muzeu byla přidělena dotace z *Integrovaného regionálního operačního programu* Ministerstva pro místní rozvoj ČR ve výši 7 268 422,07 Kč na víceletý projekt *Modernizace depozitářů*.

• Nadace Blíž k sobě

Muzeum získalo od Nadace Blíž k sobě dar ve výši 460 000 Kč, který byl v roce 2021 použit na restaurování čtyř obrazů s loveckou tematikou.

POSKYTOVÁNÍ STANDARDIZOVANÝCH VEŘEJNÝCH SLUŽEB

Povinnost poskytování veřejných služeb – dle § 10a zák. č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy, v platném znění (odst. 2, písm. a–e, vymezující standardizované veřejné služby a povinnosti poskytovatelů při zajišťování jejich rozsahu a struktury) – byla plněna v rámci možností omezených vládními nařízeními k zmírnění dopadu pandemie covidu-19.

Povinnost každoročně zpřístupnit veřejnosti sbírku nebo sbírkové předměty mohlo muzeum v roce 2021 splnit pouze prostřednictvím jedné instalace, a to výstavy *Keltové pod Pálavou*. Výstava byla náležitě propagována ve sdělovacích prostředcích, na webových stránkách muzea i prostřednictvím plakátů.

Tradiční programy pro veřejnost, jimiž muzeum již roky doplňuje činnost výstavní i kulturně-výchovnou, muselo muzeum, stejně jako všechny kulturní instituce, zcela zrušit nebo významně omezit. Nemohl se tak například konat desátý ročník festivalu art designu *Křehký Mikulov*. Situaci byly ovšem přizpůsobeny vzdělávací programy pro školy i pro širokou veřejnost, které se setkaly s velkým ohlasem, a to jak na zámku, tak i v archeoparku.

Zpráva o činnosti muzea je každoročně uveřejňována na webových stránkách muzea, přičemž kapitoly týkající se hlavní činnosti organizace jsou pravidelně publikovány ve sborníku *RegioM*.

Výsledkem ediční činnosti muzea v roce 2021 byl muzejní sborník *RegioM 2020* (XXIX. ročník) a publikace *Lexikon času minulého – Současnost jihomoravských památek* vydaná ve dvou samostatných jazykových mutacích, české a německé, v rámci projektu I-Cult. Veškeré publikace vydané muzeem má veřejnost možnost zakoupit v pokladně muzea nebo prostřednictvím internetového obchodu ABZ (www.abz.cz), případně muzeum zajišťuje jejich zaslání na dobírku. O možnosti prodeje informují webové stránky muzea.

Odborné posudky a vyjádření odborných pracovníků byly zpracovávány průběžně dle požadavků a potřeb institucí – zejména v oborech archeologie, historie a botanika.

Standard ekonomické dostupnosti plnilo muzeum u návštěvníků příslušnými sledy, o nichž je informace uváděna na webových stránkách muzea a v propagačních materiálech.

Bezbariérový přístup do všech prostor muzea bohužel neumožňuje historický charakter objektu; do velké části expozic na zámku (*Od gotiky po empír, Galerie Dietrichsteinů, Touha a důstojnost, Víno napříč staletími* a část expozice *Tradiční vinařství a vinohradnictví na Moravě*) je však přístup vozíčkářům umožněn, stejně tak do části Kongresového centra a do synagogy. Pro překonávání výškových schodišťových bariér pro tělesně postižené návštěvníky muzea slouží „schodolezy“ s mechanickými invalidními vozíky.